Ազգ
Azg
30 ՅՈՒԼԻՍ 2008 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 145 (4039)

«Սառեցված հակամարտությունները բացասաբար են ազդում տարածաշրջանի վրա»

Այցով Ադրբեջանում գտնվող ԵԱՀԿ-ի գործող նախագահի հատուկ պատվիրակ **Հեյկի Տալվիտիեն** Բաքվում Ադրբեջանի արտգործնախարար **Էլմար Մամեդյարովի** հետ համատեղ անցկացրած մամուլի ասուլիսում հայտարարել է, որ «հետխորհրդային տարածքում սառեցված հակամարտությունները, այդ թվում՝ ղարաբաղյան հակամարտությունը, բացասաբար են ազդում տարածաշրջանի աշխարհաքաղաքական իրադրության կայունացման վրա»: Մամեդյարովն իր հերթին նշել է Ադրբեջանի շահագրգռությունը տարածաշրջանում խաղաղության ու կայունության հաստատման հարցում: Նախարարն ընդգծել է, որ «ղարաբաղյան հակամարտության փուլային կարգավորումը կարեւոր նշանակություն ունի հակամարտության կողմերի համար»: Հանդիպմանը քննարկվել են նաեւ երկուստեք հետաքրքրություն ներկայացնող այլ հարցեր, հաղորդում է Արմենպրեսը:

«Էրգենեքոնն» է կազմակերպել Հրանտ Դինքի սպանությունը

«Ազգը» նախորդ համարում տեղեկացրել էր Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանի դեմ ընդհատակյա «Էրգենեքոն» ահաբեկչական կազմակերպության պատրաստած մահափորձի մասին: Հուլիսի 28-ի համարում «Սաբահ» թերթն էլ տեղեկացնում է, որ «Էրգենեքոնն» է կազմակերպել Հրանտ Դինքի սպանությունը, եւ դա հիմնավորում է մեղադրականով:

Ահա թե ինչ է գրում է «Սաբահ» թերթը. «Ըստ մեղադրականի, «Էրգենեքոնը» կազմակերպեց Տրապիզոնում կաթոլիկ քահանա Սանտորոյի, Ստամբուլում «Ակոս» գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինքի, ինչպես նաեւ Մալաթիայում «Զիրվե» հրատարակչության չորս աշխատակիցների սպանությունը: Սակայն կազմակերպության գործունեության խիստ գաղտնիության եւ բջջային կառուցվածքի պատճառով հնարավոր չեղավ ապացուցել, եւ գործերը սահմանափակվեցին սպանությունների իրականացնողների ձերբակալությամբ: Հատկանշական է, որ ձերբակալված մարդասպաններից շատերը չգիտեին, թե ում են ծառայել եւ ովքեր են ուղղորդել իրենց: Սակայն իրականացված գործողությունների նպատակներն ու արդյունքները հստակ պատկերացում են տալիս, որ դրանք երկրում խառնաշփոթ, անարխիա, ահաբեկչություն, անկարգություն հրահրելու եւ միջազգային ասպարեզում Թուրքիային ծանր կացության մեջ գցելու հեռահար նպատակով կազմակերպվել են միեւնույն կենտրոնից»: Հ. Չ.

17 ընկերություն կմասնակցի Հայաստանի բջջային կապի մրցույթին

Հայաստանի բջջային կապի երրորդ օպերատորի գործունեության լիցենզիա եւ ռադիոհաճախականությունների օգտագործման թույլտվություն ստանալու համար հայտարարված մրցույթին մասնակցելու ցանկություն են հայտնել 17 ընկերություններ՝ France Telecom (Ֆրանսիա), CEO Blackrock Communications (Իռլանդիա), V-Tel (Հորդանան), GEO (Անգլիա), M$A Tele2 AB (Շվեդիա), Knightsbridge International Telecommunications Holding (Ավստրիա), Aetos Consulting Limited (Անգլիա), Kalba International (Եգիպտոս), AAA Capital GmbH (Գերմանիա), Auroratel (Ռուսաստանի Դաշնություն), PJ Engineering (Ֆինլանդիա), Events Telecom (Ռուսաստանի Դաշնություն), EEC group (Եգիպտոս), mmC Group (Իտալիա), Samsson group (Գերմանիա), SALEM AGENCIES AND SERVICES CO. (SAS) եւ JGAG ընկերությունները: Ի դեպ, վերջին երկուսը չեն նշել, թե որ երկրին են ներկայացնում:

Ինչպես «Նոյյան տապանին» հայտնեց տրանսպորտի եւ կապի նախարարի մամուլի քարտուղար **Սուսաննա Տոնոյանը**, մրցութային հանձնաժողովը 40 օրվա ընթացքում կհրապարակի նախաորակավորման փուլ անցած ընկերությունների անունները:

Շտապ վայրէջք

«Նովոստի Արմենիա» գործակալությունը հաղորդում է, որ նախօրեին «Արմավիա» Մոսկվա-Երեւան չվերթով թռչող ինքնաթիռը շտապ վայրէջք է կատարել Մինվոդիի օդանավակայանում, երբ կտրուկ վատացել է 7 ամսական մի երեխայի առողջական վիճակը եւ ինքնաթիռի հրամանատարը որոշում է ընդունել շտապ վայրէջք կատարել Մինվոդիում: Օդանավակայանում երեխային եւ նրա ծնողներին դիմավորել են տեղի շտապօգնության աշխատակիցները եւ տեղափոխել մոտակա հիվանդանոց: Նշվում է, որ ինքնաթիռի անձնակազմի գործողությունների շնորհիվ փրկվել է հայ երեխայի կյանքը, որը շուտով կվերադառնա Երեւան:

Ուժի մեջ է Իրանի միջնորդությունը հայ-թուրքական հարաբերություններում

«Ազգը» հուլիսի 23-ի համարում «Իրանական նախաձեռնություն հայ-թուրքական հարաբերություններում» վերնագրով տեղեկացրել է, որ հուլիսի 18-ին Թուրքիա կատարած այցի ընթացքում Իրանի արտգործնախարար Մանուչեհր Մոթթաքին Անկարայից հեռաձայնել է հայ գործընկերոջը՝ Էդվարդ Նալբանդյանին, ինչը ԻՌՆԱ-ն գնահատել է Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ միջնորդական առաքելությամբ հանդես գալու դրսեւորում:

Հուլիսի 29-ին կայքէջում միջնորդության այդ նույն հարցին Թուրքիայի արտգործնախարար Ալի Բաբաջանին Իրան կատարած այցի առնչությամբ անդրադարձել է նաեւ CNN-Turk-ը: Բաբաջանը Թեհրան է մեկնել Իրանի նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադի օգոստոսի 14-ին Թուրքիա կատարելիք այցի հանգամանքները քննարկելու առաջադրանքով:

Ինչ վերաբերում է միջնորդությանը, ապա դրա առնչությամբ CNN-Turk-ը վկայակոչում է Թուրք-հայ գործարար միության համանախագահ Քաան Սոյակին, ընդգծելով, որ նա բարձր է գնահատել Իրանի այս նախաձեռնությունը: Ըստ Սոյակի, Իրանը ցանկանում է նպաստել Թուրքիայի հետ Հայաստանի հարաբերությունների զարգացմանը: Իրանում գոյություն ունի, թվաքանակով թեկուզ ոչ մեծ, բայց ազդեցիկ հայկական համայնք եւ Իրանը չի ուզում դուրս մնալ տարածաշրջանի քաղաքական զարգացումներից:

Սոյակը ընդգծելով վերջին 10 տարիների համար աննախադեպ «նոր սկիզբը» Հայաստանի եւ Թուրքիայի հարաբերություններում, ավելացրել է. «Առաջին անգամ տարածաշրջանի երկրները, ներառյալ Իրանը, ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահներ ԱՄՆ-ը, Ռուսաստանը, Ֆրանսիան, ընդհանուր հայտարարի են եկել հայ-թուրքական սահմանի բացման, առկա բոլոր խնդիրների փոխադարձաբար կարգավորման առնչությամբ եւ համատեղ ջանքերով ձգտում են կարգավորել երկու երկրների հարաբերությունները: Ձգտողների խմբին միացավ նաեւ Իրանը»:

Հ. Չ.

Պուչը մեկնել է եւ կարծիք հայտնել

Հայաստանի իշխանությունները, այդ թվում՝ երկրի նախագահը, արտահայտել են Եվրոխորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի (ԵԽԽՎ) թիվ 1609 եւ 1620 բանաձեւերի պահանջներն ամբողջությամբ կատարելու քաղաքական կամք, սակայն այդ խոստումներին պետք է հաջորդեն հստակ եւ կոնկրետ միջոցառումներ: Այս մասին հայտարարել է ԵԽԽՎ-ի նախագահ Լուիս Մարիա դը Պուչը՝ ամփոփելով անցած շաբաթ Հայաստան կատարած երկօրյա այցի արդյունքները, հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը: Եվրոխորհրդի պաշտոնական կայքէջում տեղադրված հաղորդագրության համաձայն, Լուիս Մարիա դը Պուչը հատկապես կարեւորել է մարտի 1-2-ի իրադարձությունների անկախ հետաքննությունը եւ դրանց կապակցությամբ կալանավորված անձանց ազատ արձակումը: Հետընտրական իրադարձությունների անկախ հետաքննության առնչությամբ Պուչը շեշտել է, թե «հստակ է, որ առանց Ազգային ժողովում ստեղծված հանձնաժողովի աշխատանքներին պարոն Տեր-Պետրոսյանին սատարող ընդդիմության մասնակցության, հանձնաժողովի գործունեությունը եւ եզրակացությունները չեն համապատասխանի վեհաժողովի պահանջած անկողմնակալության եւ հավաստիության չափանիշներին»:

Արարատ Զուրաբյանը ազատության մեջ

Սահմանադրական կարգի խախտմամբ պետական իշխանությունը յուրացնելու նպատակով Երեւան քաղաքում զանգվածային անկարգություններ հրահրելու եւ կազմակերպելու, իշխանության ներկայացուցչի նկատմամբ բռնություն գործադրելու դեպքերի առթիվ ՀՀ հատուկ քննչական ծառայության վարույթում քննվող քրեական գործի շրջանակներում այսօրվա դրությամբ նախնական կալանքի տակ է գտնվում 14 մեղադրյալ, եւս 9-ի նկատմամբ ընտրվել է կալանավորման հետ կապ չունեցող այլ խափանման միջոց: Ինչպես Արմենպրեսին տեղեկացրեց գլխավոր դատախազի մամուլի քարտուղար **Սոնա Տռուզյանը**, գլխավոր դատախազի ցուցումով փոխվել է մեղադրյալ Արարատ Զուրաբյանի նկատմամբ ընտրված խափանման միջոցը՝ կալանավորումը՝ չբացակայելու ստորագրությամբ:

Մ. Մալխասյանը կտեղափոխվի «Դատապարտյալների հիվանդանոց»

ԱԺ պատգամավոր Միասնիկ Մալխասյանը հուլիսի 30-ին կտեղափոխվի «Դատապարտյալների հիվանդանոց» քրեակատարողական հիմնարկ՝ մանրակրկիտ հետազոտության: Ինչպես Արմենպրեսին տեղեկացրեց ՀՀ արդարադատության նախարարության քրեակատարողական վարչության մամուլի քարտուղար **Արսեն Բաբայանը**, «Երեւան-Կենտրոն» քրեակատարողական հիմնարկում կալանքում գտնվող պատգամավորը հիմնարկի բժիշկների զննությանն է ենթարկվել: Նրա վիճակը գնահատվում է բավարար, գլյուկոզայի քանակն արյան մեջ նորմայի սահմաններում է, սակայն հաշվի առնելով տատանումները՝ նա կենթարկվի նաեւ լայնամասշտաբ հետազոտության: Շաքարային դիաբետով տառապող Մ. Մալխասյանի վիճակը վատացել էր դեռեւս հուլիսի 27-ին, սակայն նա գտնվում էր բժիշկների վերահսկողության տակ:

Հայտնի են մարտի 1-ին զենք կիրառած ոստիկանների անունները

Հատուկ քննչական ծառայության պետ **Վահագն Հարությունյանը** «Ազատություն» ռադիոկայանի հետ բացառիկ հարցազրույցում հայտարարել է, որ պարզվել է այն իրավապահների ինքնությունը, որոնց կողմից հրազենի կիրառումը մարտի 1-2-ի իրադարձությունների ժամանակ հանգեցրել է մարդկային զոհերի: Անուններ, սակայն, Հարությունյանը չհրապարակեց՝ նախաքննության շահերից ելնելով: Հարությունյանը ասել է, որ ունի տվյալներ, թե ովքեր են այդ անձինք եւ կոնկրետ որ ստորաբաժանումների աշխատակիցներ են, սակայն, չի կարող դրանք հրապարակել՝ «նախաքննության շահերից ելնելով»:

«Տիգրան Մեծը» իմ Տիգրանների շարունակությունն է »

Մայիսի 29- հունիսի 11-ը Դյուսելդորֆը drupa-ի քաղաք էր դարձել: Տպագրության աշխարհում ամենամեծ տոնավաճառ-ցուցահանդեսը քաղաքի հյուրերի թիվն այդ օրերին հասցրել էր 1,5 միլիոնի: Նրանց թվում էին եւ Հայաստանից ժամանածները: «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տնօրեն Վրեժ Մարկոսյանին հանդիպեցինք այդ առիթով:

Ամառային արեւաշատ մի երեկո, անշտապ երկար հարցեր, որ անկեղծ պատասխաններ «գողանալուց» ոգեւորված՝ նորերն էին հունցում: Երբեք չէի պատկերացնում, որ այդչափ հարուստ մարդը նախ՝ երկնագույն, շատ բարի աչքեր ունի, հետո՝ համբերություն՝ մոլեռանդ պատմելու այն ամենի մասին, ինչ գրի առավ անբռնազբոս մեր զրույցից հետո: Կեղծ կլինեն, որ մեր զրույցի անտաղ գաղտնի դարձնեն, ուրեմն՝ համբերատար ընթերցանություն:

\- Պարոն Մարկոսյան, նախ՝ drupa-ին Ձեր մասնակցության մասին:

\- Մեր ֆիրմայից 5 հոգով ենք մասնակցում այս տոնավաճառին: Եկել ենք նորություններ տեսնելու, սովորելու եւ հնարավորինս նոր տեխնիկա ձեռք բերելու: Դյուսելդորֆի ցուցահանդեսը դիտելով կարող ենք արձանագրել՝ մենք շատ հետ չենք մնում: Տոնավաճառում երկու սրահ զբաղեցնող «Հայդելբերգ» ֆիրմայից արդեն երրորդ տարին է, ինչ նոր մեքենա ենք գնում: Մեկ շաբաթ առաջ տեղադրել ենք վերջին մեքենան, որն արժե միլիոն 50 հազար եվրո: Այս այցի ժամանակ գնել ենք շվեյցարական արտադրության գունաբաժանող սարք, որը լրիվ նորություն է տպագրական արտադրության մեջ, բա-

վականին թանկ հաճույք է: աշխարհում առայժմ արտադրվել է 50 հատ: Գնեցինք նաեւ «Հայդելբերգ» ֆիրմայի ծալող մի նոր, իսպանական թելակարող մեքենաներ: Էլ ավելի խորանում ենք դասագրքերի, գեղարվեստական ալբոմների, ամսագրերի արտադրության մեջ: Այսօրվա տեխնիկական մեր զինվածությամբ Գերմանիայի լավագույն տպարաններից համարյա հետ չենք մնում :

- Հայաստանում դուք միա՞կն եք:

\- Երեւի այո: Չեմ ուզենա բարձրաձայնել, բայց մերը Եվրոպայի համեմատ բավականին հզոր տպարան է:

- Ձեզանից բացի Դյուսելդորֆում Հայաստանից ուրիշնե՞րն էլ էին ներկա:

\- «Մուսա լեռ» տպագրատունը, «Նոյյան տապանը», «Նուշիկյան» ասոցիացիան: Գիտեմ, որ վերջինս «Հայդելբերգ» ֆիրմայի մի նոր տպագրական մեքենա է գնել: Մյուսներն առայժմ դեռ ուսումնասիրում են: Թանկ հաճույք են եվրոպական մեքենաները: Ստույգ չգիտեմ՝ գնեցի՞ն, թե՞ ոչ:

Տես էջ 4

Վուդրո Վիլսոնի որոշած 160 հզ. քառ. կմ-ը եւ Հայաստանի ներկա սահմանները

Արա Պապյանը հիմք է ընդունում առաջինը

Հայաստանի Հանրապետության սահմանները չպետք է շփոթել Հայաստանի Սովետական Սոցիալիստական Հանրապետության սահմանների հետ, որոնք վարչատարածքային բաժանման արդյունք էին եւ որեւէ սահման որեւէ փաստաթղթային հիմք չունեն: Հայաստանի Հանրապետության սահմանների խնդիրն ըստ միջազգային իրավունքի, երեկ Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնում այսպես էր ներկայացնում Modus Vivendi հասարակագիտական ուսումնասիրությունների կենտրոնի ղեկավար, 2000-2006 թթ. Կանադայում Հայաստանի դեսպան **Արա Պապյանը**:

Ըստ Պապյանի, ակնհայտ է, որ հայոց պետականությունը ներկա սահմաններով ու ներկա ձեւով ոչ միայն ի վիճակի չէ եւ չի լինելու լուծել պետականության համար կենսական նշանակություն ունեցող խնդիրները, այլեւ խիստ խնդրահարույց կլինի մեծացող ազգային պետականություն լինելու կարողությունը: Ավելին, Հայաստանի կողմից իր տարածքների վրա իր ինքնիշխանության վերահաստատման հարցի մասնակի լուծումը (օրինակ, միայն արեւելյան սահմանների մասով, այսինքն՝ Լեռնային Ղարաբաղի առումով) չի լուծելու հայոց պետականության առաջ կանգնած հիմնախնդիրները եւ չի չեզոքացնելու մեր գոյությունը վտանգող մարտահրավերները:

Ըստ Արա Պապյանի, Հարավային Կովկասի երկրների փոխադարձ սահմանների, ինչպես նաեւ Հայաստանի եւ Թուրքիայի սահմանի հարցերը քննության առարկա են դարձել դեռեւս 1919-1920 թթ. Փարիզի վեհաժողովում: Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Վրաստանի սահմանների վերաբերյալ 1920-ի փետրվարի 24-ի «Զեկույց եւ առաջարկներ Հայաստանի սահմանները որոշող հանձնաժողովի» համապատասխան զեկույցով հստակեցվել եւ ամրագրվել են սահմանազատման սկզբունքները, իսկ Հայաստանի եւ Թուրքիայի սահմանը պայմանագրային՝ ԱՄՆ նախագահ Վուդրո Վիլսոնի կայացրած, իր բնույթով կատարման համար պարտադիր եւ անբեկանելի իրավարար վճռով, որ թվագրված է 1920-ի նոյեմբերի 22:

Այս Իրավարար վճիռը, Պապյանի ներկայացմամբ, ուժի մեջ է մտել վճռի կայացման օրից եւ ուժի մեջ է առ այսօր: Նշված սկզբունքները եւ Իրավարար վճիռը ի կատար չեն ածվել, քանի որ Հարավային Կովկասի երեք երկրները բռնազավթվել, ապա եւ բռնակցվել են բոլշեւիկյան Ռուսաստանին, կորցնելով իրենց ինքնիշխանությունը՝ դադարել են միջազգային իրավունքի սուբյեկտներ լինելուց:

Բռնազավթման (1920/21-1922 թթ.) եւ բռնակցման տարիներին (1921-1991 թթ.) տեղի ունեցած գործողությունը՝ սահմանազատում, վարչատարածքային բաժանում, վարչական միավորների ստեղծում, չէր կարող եւ չի ստեղծել իրավական հետեւանք: Եվ դա այն պատճառով, որ բոլոր այդ գործողությունները ի սկզբանե խարխլված են եղել միջազգային իրավունքի կոպիտ ոտնահարմամբ առաջացած իրավիճակի վրա, որն է միջազգայնորեն ճանաչված անկախ երկրների՝ Հայաստանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի հանրապետությունների անօրինական պետականազրկումը: Այստեղ կիրառվում է «հանցագործությունը չի ծնում իրավունք» սկզբունքը:

Մի խոսքով, Արա Պապյանի ներկայացմամբ, հայկական պետականության սահմանները վերը հիշատակված փաստաթղթերի հիման վրա բնավ էլ չեն համապատասխանում ներկա սահմաններին, ընդ որում, դրանք դեռեւս ամերիկյան ճանաչմամբ պիտի ձգվեն ծովից ծով: Ավելին, Պապյանի խոսքերով, ցայսօր թուրքական պետության սահմանները չճանաչած Միացյալ Նահանգները միջազգային պարտավորություն ունի ի դեմս Վուդրո Վիլսոնի ստորագրած Իրավարար վճռի, քանի որ այն կրում է ոչ միայն Վիլսոնի ստորագրությունը, այլեւ ԱՄՆ պետքարտուղարի եւ Միացյալ Նահանգների կնիքը, ինչն էլ այդ փաստաթղթում շարադրվածը դարձնում է Միացյալ Նահանգների պարտավորություն:

Իսկ ըստ այդմ, Հայաստանը ճանաչված է 160 հզ. քառակուսի կիլոմետր տարածքով միջեւ ներկայացներ՝ ձգվելով Տրապիզոնից մինչեւ Դաշտային Ղարաբաղ:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հ. Գ. Ի դեպ, Արա Պապյանի բացատրությամբ, հիմքից զուրկ է ներկայումս Հայաստանի եւ Վրաստանի միջեւ սահմանազատման իրականացվող գործընթացը, քանի որ միջազգային իրավունքի տեսակետից այդօրինակ գործընթացը պետք է սկսվի երկու երկրների միջեւ համապատասխան պայմանագրի ստորագրումից, որտեղ տրվում է սահմանների անցկացման նկարագիրը: Այդուհանդերձ, ըստ Պապյանի, Հայաստանն ու Վրաստանը չեն ստորագրել, հետեւաբար եւ չեն կարող անցնել սահմանների որոշման հաջորդ փուլերին՝ սահմանազատմանն ու սահմանանշմանը:

ՀՀ արտաքին եւ ներքին միգրացիայի ընտրանքային հետազոտության արդյունքները

ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարությունը ՄԱԿ-ի բնակչության հիմնադրամի հետ համատեղ 2005-09-ին իրականացնում է «Բնակչության եւ զարգացման ռազմավարություններ» (ԲԶՌ) ծրագիրը, որի հիմնական նպատակն է հզորացնել ազգային կարողությունները ժողովրդագրության բնագավառում եւ ապահովել, որ ազգային եւ ճյուղային քաղաքականություններում, ռազմավարություններում հաշվի առնվեն բնակչության դինամիկայի հետեւանքները (ցածր ծնելիություն, միգրացիա, ծերացում):

«Բնակչության եւ զարգացման ռազմավարություններ» ծրագրի շրջանակում 2007-ի ընթացքում ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարությունը ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության հետ համատեղ իրականացրել է ՀՀ արտաքին եւ ներքին միգրացիայի ընտրանքային հետազոտություն, որի նպատակն է ՀՀ 2001-ի մարդահամարից հետո ընկած ժամանակահատվածում արտաքին եւ ներքին միգրացիոն տեղաշարժերի վերաբերյալ ընթացիկ վիճակագրական տվյալներին զուգահեռ, այլընտրանքային մեթոդաբանությամբ տեղեկատվության ստացումը, ինչպես նաեւ դրանք պայմանավորող հիմնական գործոնների բացահայտումն ու վերլուծությունը:

Հետազոտությունն իրականացվել է ՀՀ-ի բոլոր մարզերում, ներառյալ Երեւան քաղաքը, որի ընտրանքը կազմել է 2500 տնային տնտեսություն:

Երեկ «Կոնգրես» հյուրանոցում ՀՀ արտաքին եւ ներքին միգրացիայի ընտրանքային հետազոտության արդյունքները ներկայացրեց ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության մարդահամարի եւ ժողովրդագրության բաժնի պետ **Կարինե Կույումջյանը**:

Ըստ Կույումջյանի ներկայացրած տվյալների՝ 2002-07-ին արտաքին միգրացիոն տեղաշարժերում ներգրավված տնային տնտեսության անդամները, որոնք վերադարձել են արտերկրից, կազմում են 265, իսկ արտերկրներում գտնվողների (էմիգրանտներ) թիվը 590 է: Իսկ արտերկրից ներգաղթյալները կազմում են 25 հոգի: Միգրանտների թվաքանակը ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում կազմում է 300 799 մարդ:

Արտաքին միգրացիոն գործընթացներում ներգրավված է եղել հետազոտությամբ ընդգրկված տնային տնտեսության անդամների 8,5 տոկոսը:

Արտերկրից վերադարձած տ/տ անդամների կազմում առավել մեծ մասնաբաժին ունի 20-29 տարիքային խումբը, որին հաջորդում են 30-39 եւ 40-49 տարիքային խմբերը: Տղամարդկանց կազմում 20-49 տարիքային խմբի մասնաբաժինը կազմել է 71,5 տոկոս, իսկ կանանցը՝ 56 տոկոս:

Արտերկրից վերադարձածների 93,6 տոկոսը ՀՀ քաղաքացիներ են, իսկ 6,4 տոկոսը՝ այլ երկրների քաղաքացիներ:

Վերադարձած միգրանտներն իրենց գործունեությունը հիմնականում ծավալել են շինարարության եւ առեւտրի ոլորտներում, որոնց մասնաբաժինը կազմել է 72 տոկոս:

Առավել բարձր մասնաբաժին են ունեցել 400-699 ԱՄՆ դոլար վաստակողները՝ 17 տոկոս: Շինարարության ոլորտում եւս գերակշռել է 400-699 ԱՄՆ դոլար վաստակողների մասնաբաժինը՝ 25 տոկոս: Արդյունաբերության ոլորտում՝ 700-999 ԱՄՆ դոլար, 42,9 տոկոս:

Նյութական օգնության շուրջ 65,8 տոկոսն առաքվել է բանկային համակարգով, 27,9 տոկոսը ծանոթների եւ բարեկամների միջոցով, իսկ 6,3 տոկոսը՝ այլ կերպ:

Հարցումով պարզվել է նաեւ, որ արտերկրում գտնվելու ընթացքում միգրանտներից 7,3 տոկոսի հետ պատահել են անձնագրերի բռնի առգրավման դեպքեր: Ընդ որում, մեկնելուց առաջ տվյալ երկրում միգրանտներին վերաբերող օրենսդրության եւ նրանց իրավունքների մասին տեղեկացված է եղել հարցվածների միայն շուրջ 40 տոկոսը, 60 տոկոսը եղել է բոլորովին անտեղյակ:

ՆԱԻՐԻ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ

Լեւոն Գուլյանի գործի նախաքննությունը կշարունակվի

2007-ի մայիսի 12-ին ՀՀ ոստիկանության վարչական շենքում խաղաղացի Լեւոն Գուլյանի մահվան փաստով գործի նախաքննությունը հատուկ քննչական ծառայությունում կշարունակվի: Այս մասին «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնեց գլխավոր դատախազի մամուլի քարտուղար Սոնա Տռուզյանը, նշելով, որ ՀՀ գլխավոր դատախազությունը եւ հատուկ քննչական ծառայությունը չեն բողոքարկելու վերաքննիչ քրեական դատարանի վճիռը վճռաբեկ դատարանում: Հիշեցնենք, որ գործը կարճելու որոշման դեմ բողոք էին ներկայացրել տուժողի իրավահաջորդի ներկայացուցիչներ Հայկ Ալումյանը եւ Արամ Կարախանյանը: Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանը՝ դատավոր Գագիկ Ավետիսյանի նախագահությամբ, որոշում էր կայացրել, որ նախաքննությունը շարունակվի:

Ապօրինի հատված ծառեր չորս անտառտնտեսություններում

Բնապահպանական պետական տեսչության աշխատակիցները Լոռու, Սյունիքի, Արագածոտնի եւ Կոտայքի անտառտնտեսություններում այս տարվա առաջին կիսամյակում անցկացրած ստուգայցերի ընթացքում հայտնաբերել են 268 ապօրինի հատված ծառ: Բնությանը հասցված վնասի համար կազմվել է 132 վարչական տուգանքի ակտ, որի դիմաց գանձվել է 24,8 մլն դրամ, նաեւ՝ վնասի հատուցման երեք արձանագրություն, որը հանձնվել է իրավապահ մարմիններին: Ըստ Արմենպրեսի, նշված ժամանակահատվածում բնապահպանները ստուգումներ են իրականացրել նաեւ Տավուշում եւ Երեւանին հարող տարածքներում գործող շուրջ 30 փայտամշակման արտադրամասերում: Նշված ձեռնարկություններում հայտնաբերված 13 խախտումների համար բնապահպանները գանձել են 1,11 մլն դրամ, որը մուտքագրվել է պետբյուջե: Նույն ժամանակահատվածում «Սեւան-Աբովյան» մայրուղու վրա բնապահպանները կասեցրել են նաեւ ապօրինի 2 խմ վառելափայտի եւ 0,5 խմ շինափայտի տեղափոխում: Օրինախախտները ենթարկվել են վարչական պատասխանատվության, յուրաքանչյուր մեքենայի համար գանձվել է 50 հազարական դրամ:

Արխիվային նոր հրատարակում

Օրերս Սողոմի հրատարակչությունը լույս ընծայեց Հայաստանի ազգային արխիվի «Հայաստան-Սփյուռք. կենդանի պատմություն» փաստաթղթերի ժողովածուն, որը կազմել է պատմական գիտությունների թեկնածու **Սոնյա Միրզոյանը**, խմբագիրն է պատմական գիտությունների դոկտոր **Ամատունի Վիրաբյանը**: Գիրքը հրատարակվել է դրա գաղափարը հղացող նախաձեռնող խմբի՝ Բեյրութից դոկտոր **Պողոս (Փիրայր) Կարավերդյանի** հետեւողական ջանքերի շնորհիվ:

Փաստաթղթերի այս ժողովածուն որոշակի ամփոփություն է տալիս Հայաստանում սփյուռքահայ ուսանողների ուսումնառության գործի կազմակերպման մասին: Գործընթաց, որ սփյուռքի ազգային գոյատեւման խնդրին ուղղված պետական քաղաքականության դրսեւորման նշանակալից ու հետաքրքիր ծրագրերից էր: Այն սկսեց կենսագործվել 50-ական թվականներից, երբ, երկրորդ աշխարհամարտի ավարտից հետո սկիզբ էր առել զանգվածային հայրենադարձության հզոր մի ալիք: 1957 թվականից 20 երիտասարդներ դարձան հայրենի բուհերի ուսանողներ: Հետագայում այդ թիվն անընդհատ աճեց:

«... Նշանակալի երեւույթ էր ուսանողներին վճարվող թոշակների համակարգը: Սփյուռքահայ որեւէ ուսանող կամ ասպիրանտ (թվականին մեծ թիվ էին կազմում նաեւ ասպիրանտները) յուրաքանչյուր ամիս ստանում էր 100-150 ռուբլի կրթաթոշակ: Տեղացի ուսանողի կրթաթոշակը չէր անցնում 30-35 ռուբլուց: Այս փաստն ընդգծելու նպատակը անշուշտ նյութականը չէ, այլ այն մեծ բարոյականը, որ թեեւ ծննդավայրում չես, սակայն քո տանն ես, քո ընտանիքում, քո հայրենիքում...»:

Գրքի առաջաբանի հեղինակի, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Կարեն Դալլաքյանի այս վերջին մտքին թերեւս համակարծիք կլինի մեզանից յուրաքանչյուրը:

«Հայաստան-Սփյուռք. կենդանի պատմություն» ժողովածուն բաղկացած է 103 էջից, ընդգրկում է 59 փաստաթուղթ: Այս դեպքում, սակայն, ծավալը չէ, որ պայմանավորում է արժեքը: ՀԿԿ Կենտկոմի բյուրոյի նիստերի արձանագրություններ, ՀԽՍՀ Նախարարների խորհրդի, արտաքին գործերի, բարձրագույն եւ միջնակարգ մասնագիտական կրթության նախարարությունների որոշումներ, հրամաններ, միջնորդագրեր, արտասահմանցի հայ ուսանողների համար բուհերի ընդունելության քննությունների ծրագրեր, տեղեկանքներ, դիմումներ, 1986-87 եւ 1987-88 ուսումնական տարիներում ՀԽՍՀ ուսումնական հաստատություններ ուսուցման ընդունված հայազգի քաղաքացիների ցուցակներ, թվարկված եւ մյուս բոլոր փաստաթղթերը բացառապես պահվում են Հայաստանի ազգային արխիվում: Դրանք ընթերցողին են ներկայացվել ռուսերենից թարգմանաբար (գաղտնիք չէ, որ ՀԽՍՀ-ում պաշտոնական գրագրությունը հիմնականում ռուսերեն էր): Ավելորդ չենք համարում նշել, որ որոշումների, հրամանների, կարգադրությունների կատարման հետագա ընթացքները ներկայացված են տողատակերում:

Հուսանք, որ հետագայում կհրատարակվեն «Կենդանի պատմության» նոր հատորներ:

ԱՄԱԼՅԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Հայաստանի ազգային արխիվի մամուլի քարտուղար

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԸ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
[illegible] / հեռ 529221
[illegible] / հեռ 582960
Լրագրողների սենյակ / հեռ 581841
[illegible] / հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահոսի ծառայություն / հեռ 529353
Համակարգչային ծառայություն
«Ազգ» թերթի
Թերթի նյութերի ամբողջական կամ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսությամբ առանց խմբագրության գրավոր համաձայնության խստիվ արգելվում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
Գ տառով նյութերը գովազդային են, որոնց բովանդակության համար խմբագրությունը պատասխանատվություն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 0010

Արդյո՞ք կունենանք մենք անկախ իրավապահ համակարգ

Նախագահի խոսքերը դրա հույսը չեն տալիս

Սկսեմ մի մեջբերումից նախագահ Սերժ Սարգսյանի՝ հունիսի 23-ին Մոսկվայում, Ռուսաստանի հայ համայնքի առջեւ ունեցած ելույթից: Աղավաղումները բացառվում են, մեջբերումները նախագահի պաշտոնական կայքէջից են: Նախագահը մեղադրում է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի գլխավորած շարժմանը ապակայունացման փորձերի համար, իսկ հետո ավելացնում.

«Բազմիցս հայտարարել եմ, եւ դրան են ուղղված եղել նախագահի պաշտոնը ստանձնելուց ի վեր իմ բոլոր քայլերը, որ պատրաստ եմ Հայաստանի շահից ելնելով բանակցել եւ աշխատել ցանկացած քաղաքական ուժի հետ: Լուրջ քայլեր են ձեռնարկվել հետընտրական լարումը թուլացնելու ուղղությամբ՝ ընդդիմությունը հսկայական ծավալով եթեր է հրավիրվում բոլոր հեռուստաալիքների կողմից, ազատ են արձակվել մարտի 1-ի դեպքերի առնչությամբ կալանավորված բոլոր այն մարդիկ, ովքեր անմիջականորեն չեն մասնակցել բռնություններին կամ ում մեղքի ամբողջական ապացույցները բացակայում են:... Այս քայլերն ու ջանքերը շարունակվելու են, սակայն հաջողությամբ ավարտվելու համար դրանք պետք է լինեն երկկողմ»:

Ինչ է երեւում այս հատվածից: Նախ՝ նախագահը որպես իշխանությունների բարի կամքի դրսեւորում է ներկայացնում այն, որ կատարվել է սահմանադրության պահանջը՝ ազատ են արձակվել անմեղ մարդիկ (ստացվում է՝ տեսել, կարող էինք չարձակել, բայց արձակել ենք): Հետո՝ «ընդդիմությունը հսկայական ծավալով եթեր է հրավիրվում բոլոր հեռուստաալիքների կողմից»: Այսինքն՝ առաջ այդպես չէր, եւ խոսքի ազատության մասին առաջ խոսելն ավելորդ էր, իսկ հիմա ընդդիմադիրները հրավիրվում են... Բայց առավել տարօրինակն այն է, թե ով է անում այս ամենը: Սերժ Սարգսյանի խոսքից ակնհայտորեն երեւում է, որ նա այս գործողությունները ներկայացնում է որպես իր իսկ ջանքերի արդյունք: Այսինքն, ոչ թե իրավական մարմիններն են այդ մարդկանց բաց թողնում, ո՛չ դատախազությունը, ո՛չ էլ նույնիսկ դատարանները: «Այս քայլերն ու ջանքերը շարունակվելու են», ասում է հանրապետության նախագահը, ակնհայտորեն չնկատելով, որ խոսում է այն պետական մարմինների անունից, որոնց գործողություններն ուղղորդելու իրավունք չունի պարզապես: Սրա առջեւ մնում է այն, որ Սերժ Սարգսյանը թերեւս առաջին անգամ բացահայտորեն ասաց, որ հեռուստաեթերն էլ («բոլոր հեռուստաալիքների կողմից...») կառավարվում է իր նստավայրից:

Լավ, ենթադրենք, թե այդ երկու քայլը որոշակի պահին որոշակի լարման համար էր նախատեսված, եւ նախագահն ու իր օգնականներն այնքան էլ խիստ չեն եղել երկուսը պատրաստելու գործում: Այստեղ հարկ է մեջբերել մեկ այլ տեքստ: Հունիսի 24-ին Սերժ Սարգսյանի եւ Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ Լուիս Մարիա դե Պույգի հանդիպման մասին պաշտոնական հաղորդագրության մեջ կարդում ենք.

«Նախագահ Սարգսյանը բացառել է, որ որեւէ մեկը կարող է դատապարտվել առանց հիմնավոր ապացույցների եւ մեղադրանքի»:

Բայց ինչո՞ւ է նա այդքան համոզված: Չէ՞ որ դատապարտման գործընթացում մասնակցում են դատական մարմինները, որոնք ներկայումս օրենքով անկախ են, դատախազությունը, որ էլ ավելի անկախ է (դատախազը նշանակվում է Ազգային ժողովի կողմից վեց տարով առանց հեռացվելու իրավունքի), եւ դատարանները, որոնք էլ ավելի անկախ են բոլոր արտաքին ազդակներից: Ինչո՞ւ է նախագահը համոզված, որ այս մարմիններից ոչ մեկը, օրինակ, սխալ չի գործի, ինչից ոչ մի մահկանացու երաշխավորված չէ: Մինչդեռ Սերժ Սարգսյանը ոչ թե պարզապես համոզված է, նա «ԲԱՑԱՌՈՒՄ Է»: Ակնհայտ է, որ այս բառը կարող է գրվել միայն մի դեպքում. եթե նախագահը գիտի, որ հիշյալ բոլոր մարմինները գործում են ՄԻԱՅՆ ԻՐ ՑՈՒՑՈՒՄՈՎ:

Եվ այդ բառերն ասվել են Եվրոխորհրդի բարձրաստիճան պաշտոնյային, որը եկել էր իր անհանգստությունն արտահայտելու Հայաստանում ժողովրդավարության վիճակի մասին: Դժվար է մեկնաբանել...

Վերը բերվածից առնվազն մի բան է հետեւում. հակառակ բոլոր տեսակի հայտարարություններին (օրինակ՝ դատախազության եւ վճռաբեկ դատարանի հոբելյանների առթիվ), նախագահ Սերժ Սարգսյանի օրակարգում թերեւս չկա իրավապահ մարմինների անկախության ամրապնդման նպատակը (գոնե այս պահին): Իսկ դա հարցականի նշան է կախում ժողովրդավարության զարգացման, այդ թվում՝ շատ սպասված ու թմբկահարվող հակակոռուպցիոն ծրագրերի վրա:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՇՈՒԿԱՆ

«Աշխատանքի բանաձեւ» ծրագրի առաջին հավաստագրերը

Կարեւոր է ոչ միայն այն, ինչ մատուցվում է երիտասարդությանը, այլեւ, թե ինչ անդրադարձ, ինչ արձագանք է գալիս հենց այն երիտասարդներից, որոնք հետաքրքրվում ու մասնակից են դառնում աշխատանք փնտրելու համար անհրաժեշտ հմտություններ սովորեցնող պարապմունքներին: Երիտասարդների մասնագիտական կողմնորոշման կենտրոնը, որ ստեղծվել է ՀՀ կառավարության որոշմամբ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության կազմում, Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի հետ համագործակցությամբ երեկ ավարտեց «Աշխատանքի բանաձեւ» առաջին ծրագիրը, որի մասնակիցներին հավաստագրեր հանձնվեցին:

Կենտրոնի տնօրեն **Հայկուհի Գեւորգյանի** խոսքերով, մատուցվող ծառայությունը մասնագիտական կողմնորոշման տեղեկատվություն ու աշխատանքի խորհրդատվություն է, որի արդյունքում էլ կարեւորվում է հենց երիտասարդներից ստացված արձագանքը:

Հավաստագրերի հանձնման արարողությանը ներկա Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի եւ Ռուսաստանի հայերի միության փոխնախագահ **Վլադիմիր Աղայանը** նախ հիշեցրեց, որ անգամ խորհրդային տարիներին երիտասարդության հետ աշխատանքում ամենամեծը մասնագիտական կողմնորոշման խնդիրն էր, որ առավել արդիական է դարձել մեր օրերում: Աղայանը ողջունեց Հայաստանի կառավարության՝ նման կենտրոն ստեղծելու որոշումն ու ընդգծեց, որ Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի երիտասարդական կազմակերպությունների ասոցիացիայի հետ համագործակցությունը թեեւ առաջինն է, բայց հավանաբար կունենա շարունակություն:

ՀՀԿ եւ ՌՀՄ փոխնախագահը կարեւորեց, որ Կենտրոնի գործունեությունը համահունչ է Կոնգրեսի կանոնադրական նպատակներից երիտասարդությանը վերաբերող դրույթներին՝ նպաստելու Հայաստանում աշխատատեղերի բացմանը, արտագաղթի կանխմանը, իսկ հնարավորության դեպքում հասնել ռեմիգրացիայի, ինչն առավել արդյունավետ կարող է լինել երիտասարդների շրջանում:

Ըստ Աղայանի, խնդիրն ավելի մասշտաբային է, քան զուտ աշխատանքային հարցեր լուծելը: ՀՀԿ եւ ՌՀՄ փոխնախագահը կարեւորեց աշխատանքային շուկայի պահանջներից բխող որոշակի կողմնորոշման ձեւավորումը անգամ դպրոցում, ուստի «Աշխատանքի բանաձեւ» ծրագրի նման նախաձեռնությունները պետք է ունենան շարունակություն:

Վլադիմիր Աղայանը կարեւորեց նաեւ այն հանգամանքը, որ այսօրինակ նախաձեռնությունները լինեն բոլոր երիտասարդական կազմակերպությունների հետ համագործակցությամբ, հատկապես որ պետք է նման պարապմունքների միջոցով յուրացնել նաեւ այն գիտելիքները, որոնք անհրաժեշտ են սեփական աշխատանքային իրավունքները պաշտպանելու համար:

Երիտասարդների մասնագիտական կողմնորոշման կենտրոնը ի դեմս Երիտասարդական կազմակերպությունների ասոցիացիայի, Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի հետ այս ամռանն իրականացրեց «Աշխատանքի բանաձեւ» ծրագիրը, որին մասնակից երիտասարդները ստացան տեղեկատվություն, թե որտեղից եւ ինչպես ստանալ տեղեկություններ աշխատանքային ինտեգրվելու համար:

Ծրագրի գործընկերներն են ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության սոցիալական պաշտպանության համակարգերի հզորացման ծրագիրը, առեւտրաարդյունաբերական պալատը, «Զբաղվածության պետական ծառայություն» գործակալությունը, որոնք կենտրոնի հետ ապահովում են փորձագետների մասնակցությունը:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Աղբավերամշակման ճապոնական առաջարկը Հայաստանի համար տնտեսապես շահավետ չէ

Էկոնոմիկայի նախարարությունն առաջարկում է նոր՝ համալիր ծրագիր

Ինչպես հայտնի է, ճապոնական «Շիմիձու» ընկերությունը պետք է իրականացներ Նուբարաշենի աղբավայրի թափոնների վերամշակման եւ էլեկտրաէներգիայի արտադրության ստացման նախագիծը: Արդեն բավականին ժամանակ համապատասխան պայմանագրի կնքման մասին բանակցություններ են ընթանում, իսկ Հայաստանի կառավարության եւ Երեւանի քաղաքապետարանի պատասխանատուները, խոսելով այս նախագծի մասին, նշում էին դրա կարեւորությունը եւ օգտակարությունը ինչպես մայրաքաղաքի օդային ավազանի մաքրման, այնպես էլ հավելյալ էլեկտրաէներգիա ստանալու առումով: Սակայն ճապոնական կողմի առաջարկած պայմանագրի նախագծի առնչությամբ էկոնոմիկայի նախարարությունը սկզբունքային առարկություններ ունի: Որո՞նք են այդ առարկությունները եւ ինչ է առաջարկում հայկական կողմը որպես վերոնշյալ խնդրի առավել արդյունավետ լուծում: Այս մասին երեկ Երեւանի Օրհուսի կենտրոնում բնապահպանական կազմակերպությունների մասնակցությամբ տեղի ունեցած կլոր սեղանի ժամանակ խոսեց էկոնոմիկայի փոխնախարար **Վահրամ Ղուշյանը**:

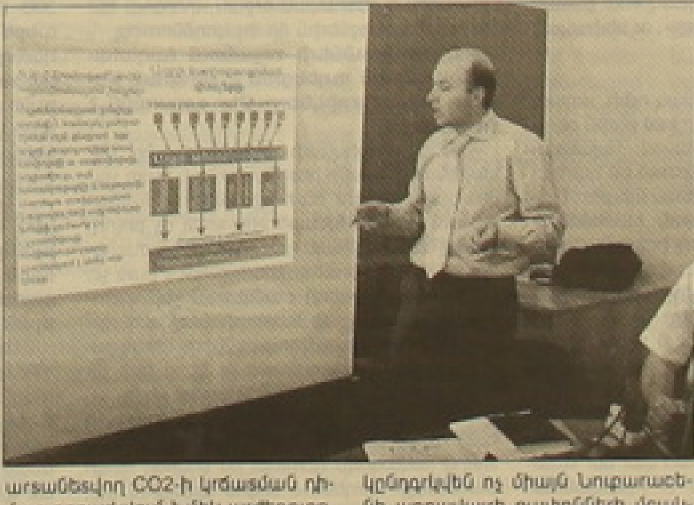

Ըստ փոխնախարարի, Կիոտոյի արձանագրության համաձայն, զարգացող երկրներում ջերմոցային գազերի արտանետումների կրճատման ծրագրերի համար Մաքուր զարգացման մեխանիզմի գործադիր խորհուրդը թողարկում է արժեթղթեր, որոնք վաճառվում են արժեթղթերի շուկայում: Յուրաքանչյուր 1 տոննա արտանետվող CO_2-ի կրճատման դիմաց թողարկվում է մեկ արժեթուղթ, որը ձեռք է բերում այդ ծրագիրն իրականացնողը: Նկատի ունենալով, որ Կիոտոյի արձանագրությամբ մինչեւ 2013-ը նախատեսվում է ջերմոցային գազերի արտանետման աստիճանը 1990-ի համեմատ նվազեցնել 5 տոկոսով, վերոնշյալ արժեթղթերի պահանջարկն ու գները շուկայում սրընթաց աճում են: Հայաստանի դեպքում ճապոնական կողմը փաստորեն ձեռք էր բերում բոլոր արժեթղթերն այս ծրագրի իրականացման համար, ստանում էր արտադրվող էլեկտրաէներգիայի 50 տոկոսը, իսկ Հայաստանին մնում է միայն աղբահավաքման եւ աղբի տարանջատման ծախսատար մասը: Այդ պատճառով Վահրամ Ղուշյանն առաջարկում է մշակել համալիր ծրագիր, որի մեջ կընդգրկվեն ոչ միայն Նուբարաշենի աղբավայրի թափոնների մշակման, այլեւ ընդհանրապես մայրաքաղաքի աղբահավաքման, տարանջատման եւ մշակման փուլերը, իսկ Մաքուր զարգացման մեխանիզմի գործադիր խորհրդի կողմից թողարկվող արժեթղթերի մի մասը կփոխանցվի հայկական կողմին: Նպատակն այն է, որ եւ պետությունը շահի, եւ այս նախագիծն իրականացնող ընկերությունը:

Էկոնոմիկայի փոխնախարարը նաեւ հայտնեց, որ «Շիմիձուի» առաջարկած պայմանագրի վերաբերյալ դիմել է Համաշխարհային բանկին՝ փորձագիտական եզրակացություն ստանալու: Այդ եզրակացությունը եղել է բացասական, որտեղ նշվել է, որ հայկական կողմի համար պայմանագիրը տնտեսապես շահավետ չէ:

Ներկայումս էկոնոմիկայի նախարարությունը միջազգային փորձագետների հետ մշակում է այն մեխանիզմը, որն ընդգրկում է աղբավերամշակման ամբողջ գործընթացը՝ աղբահավաքումից մինչեւ աղբամշակում եւ էլեկտրական էներգիայի արտադրություն: Ծրագրի մեկնարկը նախատեսվում է մեկ տարի հետո:

Բնականաբար, Վահրամ Ղուշյանի տեսակետներին համաձայն չէին կլոր սեղանի մասնակիցներն ու ճապոնական ընկերության ներկայացուցիչները: Մասնավորապես նշվում էր, որ չի կարելի շարունակել Նուբարաշենի աղբավայրը թողնել նույն վիճակում, որ պետք է թույլ տալ «Շիմիձուի» ծրագիրն իրականացնել, հետո ձեռնամուխ լինել մյուս խնդիրների լուծմանը, որ չի կարելի վախեցնել օտարերկրյա ներդրողներին եւ այլն: Ճապոնական կողմն էլ նշեց, որ իրենք 9 տարի վնասով են աշխատելու, որից հետո միայն օգուտ կստանան: Այս առնչությամբ Վահրամ Ղուշյանն ասաց, որ երբ համալիր ծրագրի իրականացման համար միջազգային մրցույթ հայտարարվի, նախապատվություն կտրվի նույն «Շիմիձուին», որն արդեն որոշ աշխատանքներ է իրականացրել եւ ծախսեր կատարել: Փոխնախարարը պնդեց նաեւ իր այն համոզմունքը, որ չի կարելի այդ ամբողջ ծրագրի ամենաշահութաբեր մասը առանձնացնել, իսկ ամենածախսատար մասը թողնել պետության եւ բնակչության վրա: Մի խոսքով, կողմերը հիմնականում մնացին իրենց տեսակետներին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ

Այսօր

- 10.00-Մարշալ Ա. Խանփերյանցի անվան ՊՆ ռազմաավիացիոն ինստիտուտում տեղի կունենա 2008-ի ուսումնական տարվա շրջանավարտների ավարտական եւ «լեյտենանտ» առաջին սպայական կոչման շնորհման արարողությունը:
- 11.00-ԿԳՆ-ում տեղի կունենա Համահայկական կրթական 3-րդ խորհրդաժողովի արդյունքների վերաբերյալ մամուլի ասուլիս:
- 11.00-տեղի կունենա Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի հերթական նիստը, կքննարկվեն գերիշխող դիրքի չարաշահման համար «Արմենտել» ընկերության նկատմամբ տույժերի կիրառման հարցը եւ անբարեխիղճ մրցակցության եւ այլ հարցեր:
- 11.00-«Անի» հյուրանոցի «Նաիրի» սրահում տեղի կունենա քննարկում հյուրանոցների եւ մոթելների որակավորման կարգի վերաբերյալ:
- 11.00-Մամուլի ազգային ակումբի հյուրն է Կարապետ Ռուբինյանը:
- 12.00-«Հայացք» մամուլի ակումբի հյուրն է Լրատվամիջոցների կովկասյան ինստիտուտի փոխտնօրեն Սերգեյ Մինասյանը: Թեման՝ «Վրաստանը եւ տարածաշրջանը. Ջավախքում առկա լարվածություն»:
- 16.00-ՀՀ ԱԳՆ մամուլի սրահում տեղի կունենա ՀՀ ԱԳ նախարար Էդվարդ Նալբանդյանի մամուլի ասուլիսը:

1-ին էջից

- Ինչպե՞ս կգնահատեիք տպագրաֆիայի վիճակը Հայաստանում:

-Այսօր Հայաստանում տպագրաֆիան ծաղկում է եւ զենալով էլ ավելի զարգացած կունենա: Չեի ասի, թե տպատանակի հաշվին: Մեր արտադրության մասին ասեմ՝ տպագրում ենք 30-ից ավելի գունազարդ ամսագրեր, որոնք բավականին բանկ հաճույք են, ավետի գրքեր, ալբոմներ, պաստառագրեր: Վերջերս տպագրեցինք Երեւանի քաղաքապետարանի գիրք՝ հայերեն-ռուսերեն, հայերեն-անգլերեն, հայերեն-ֆրանսերեն լեզուներով: Տպագրել ենք Աջգային պաստառաարվի ալբոմը, նոր գունավոր մանկական հանրագիտարան: Ցավոք, տպատանակը ինչ է:

- Որակն ապահովվում են ոչ միայն որակյալ մեքենաներով, այլեւ որակյալ մասնագետներով: Դո՞ւք էլ այն ինչ պրոֆեսիոնալներից եք, որ տպագրաֆիական կրթություն ունեն:

- Մասնագիտությամբ էլեկտրոնիկ-ինժեներ եմ: Բայց երկար՝ 32 տարի եմ աշխատում նույն հիմնարկում, նախկինում Կենտկոմի հրատարակչությունն էր, 1997-ից սեփականաշնորհվել, «Տիգրան Մեծ» հրատարակչություն է կոչվում: Մեր կոլեկտիվում 150-ից ավելի աշխատող ունենք, 30-ից ավելին բարձրագույն կրթություն ունեն: Մոսկվայի տպագրաֆիական ինստիտուտ են ավարտել: Հիմնականում մասնագետներ պատրաստվում էին Մոսկվայում եւ Լվովում: Երիտասարդներ չկան, ցավոք:

- Հայաստանում մասնագիտության հանդեպ հետաքրքրություն չկա՞:

- Կա: Բայց ինստիտուտ ընդունվելը բավականին դժվար է, ճանի որ այդ բիզնեսը ընտանեկան հարաբերությունների պայմաններում մեծ պահանջարկ ունի: Հայերը կարծես ինչ են ծգտում այդ մասնագիտությանը: Այսօր թե ռուսական, թե մասնագիտական հաստատություններով մենք դեռեւս չենք զիջում: Առավել եւս Անդրկովկասում մեզ նման զինված տպարան, կասեի, ինչ կա:

- Պատվերներ ընդունում եք նաեւ հարեւա՞ն հանրապետություններից:

- Հաճախ ամսագրերի պատվեր Վրաստանից ենք ունենում: Սփյուռքահայ մեր ընկերներն են մեզ դիմում՝ հատկապես ԱՄՆ-ից, արվեստագետների, նկարիչների, նկարիչների ալբոմների պատվերների երեւի թե 80 տոկոսը տպագրվում է Հայաստանում՝ մեզ մոտ: Գնային առումով ԱՄՆ-ի համեմատ 50 տոկոսով էժան է եւ որակը բացարձակապես չի զիջում:

- Պարոն Մարկոսյան, կարելի՞ է ասել, որ «Տիգրան Մեծ» հրատարակչությունը եվրոպայում ներկայություն ունի: Գրքի միջազգային ցուցահանդեսներում՝ Մոսկվայում, Մայնի Ֆրանկֆուրտում Հայաստանն ունի իր տաղավարը, ուր «Տիգրան Մեծն» ակտիվ դերում է:

- 2007 թվականին Մոսկվայի գրքի միջազգային ցուցահանդեսին ներկայացրել էինք հայոց գրերի ստեղծման մասին մեր տպագրած մեծ ալբոմը, որը Աննայան հայոց կաթողիկոսի պատվերն էր՝ խիստ սահմանափակ տպաքանակությամբ՝ ընդամենը 500 հատ: Այդ գրքի տպագրությունն արժանացավ Գրան պրի մրցանակի: Բացի այդ, մեր մեկ ուրիշ գիրք էլ Մոսկվայում մրցանակակիր դարձավ: Մի 4 տարի առաջ մեր տպարանը Ֆրանկֆուրտի գրքի ցուցահանդեսում նույնպես մրցանակ էր ստացել, նաեւ 10 հազար եվրո դրամական պարգեւ՝ Հենրիկ Իգիթյանի սաների պատկերազարդ ալբոմի շնորհիվ:

- Հայաստանի թերթերի մեծ մասը Ձեր տպարանի արտադրանքն է: Գրքի հետ համեմատած թերթերի արտաքին տեսքը զիջում է: Գիտեմ որոշ պատճառներ. տպարանն այդտեղ մեղք ունի՞, թե՞ չունի:

- Ի սկզբանե մեր տպարանը եղել է թերթի տպարան՝ ՀԿԿ կենտկոմի հրատարակչություն, որը հիմնվել է կոմունիստական գաղափարների տարածման համար: 1997-ից հետո 99 տոկոսով վերազինվել ենք մեր սեփականով. նույնիսկ 2006-ին գնել ենք թերթի տպագրության նոր գունավոր մեքենա՝ 16 անոնց գունավոր՝ 4 գույն եւ 16 անոց՝ սեւ-սպիտակ՝ 32 էջանոց թերթ, այն, ինչ այսօր լույս է տեսնում Գերմանիայում: Ցավոք, թերթերի տպաքանակները շատ ցածր են, գունավոր տպագրելու պարագայում անհամեմատ թանկ կլինեն: Ունենք թերթեր, օրինակ՝ TV moll թերթը, որ տպագրվում է 15 հազարից ավելի, դրա ինքնարժեքն այդքան բարձր չէ: Հիշատակածս տպագրվում է 32 էջով՝ 4 գունանի տպագրությամբ, 16 սեւ-սպիտակ: Երիտասարդները թերթ ինչ են կարդում, նախընտրում են թերթը համակարգչով կարդալ:

- Պարոն Մարկոսյան, Հայաստանում բոլորն ունե՞ն այդ հնարավորությունը:

- Կարծում եմ՝ ունեն: Մի 15 տարի առաջ թերթի տպաքանակը բարձր էր, որովհետեւ համակարգչային ընթերցումը գրեթե չկար: Այսօր համակարգչային ընթերցումը թերթի տպաքանակն իջեցրել է, ցավոք, կարող է էլ ավելի իջնել:

- Դուք նաեւ ընթերցող եք: Ո՞ր օրաթերթն եք նախընտրում: ՀՀ-ին հարկոծում են ազատ մամուլ չունենալու համար: 90-ականներից հետո նահանջ զգու՞մ եք:

- Տպագրում ենք 35-36 անուն թերթեր, որոնցից՝ 8 օրաթերթ՝ «Հայաստանի Հանրապետություն», **«Ազգ»**, «Երկիր», «Առավոտ», «Իրավունք», «Հայոց աշխարհ», «Ռեսպուբլիկա Արմենիա», «Գոլոս Արմենիի»: Հարկադրված եմ թերթերը կարդալ: Պարտադիր նայում եմ «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթը՝ պետական, իշխանական օրակարգում եղած նորությունները իմանալու համար: Ճիշտ ինֆորմացիայի տեսանկյունից կարդում եմ **«Ազգը»**, նաեւ՝ ընդդիմադիր «Առավոտը»:

- «Առավոտն» ընդդիմադի՞ր եք համարում:

«Տիգրան Մեծը» իմ Տիգրանների շարունակությունն է »

- Երեւի՝ այո: Նայում եմ «Հայոց աշխարհը»: Չեմ սիրում «Չորրորդ իշխանությունը»:

- Ինչու՞:

- Միայն բամբասանք է:

- Թերթերը մի ինչ էլ բամբասանքային մաս չունե՞ն:

- Բայց որոշ մաս էլ պետք է համապատասխանի իրականությանը: Այդքան թույնով լցված չեմ պատկերացնում:

- Որտեղի՞ց եք սկսում նյութը կարդալ՝ վերնագրից, թե՞ նայում եք՝ ով է հոդվածագիրը:

- Թե նայում եմ սկզբից վերնագիրը, թե նայում եմ ով է լրագրողն ու ...չեմ ուզում գրածը կարդալ: Կան լրագրողներ, ովքեր բացարձակ սուտ են գրում:

- Բայց նաեւ տեսնում եք անուն- ազգանուն ու ուզում եք կարդալ: Ո՞ւմ հոդվածն եք ուզում միշտ կարդալ:

- Չեի ուզենա անուններ տալ: Օրինակ՝ «Առավոտում», ճանի որ ընդդիմադիր թերթ է, նայում եմ՝ հեղինակն ով է: Կարդում եմ Աննա Իսրայելյանի, Ռուզան Մինասյանի գրածները: Ինչ վերաբերում է այն համգամանքին, որ թերթն այսօր անկախ չէ, ասեմ՝ ընդհանուրպես ով վճարում է, նա էլ պատվիրում է: Կան որոշ թերթեր, երեւի «Առավոտը», որ սեփական միջոցներով է գոյատեւում:

- Ինչպե՞ս:

- Դե նախ՝ 5000 տպաքանակ ունի, սպառվում է: Կարծում եմ՝ այդ դեռում թերթն օգուտով է աշխատում, ոչ թե վնասով: Հայաստանի խաղաղ եմ ու նախընտրում եմ կարդալ իսկությանը համապատասխան նյութեր: Այդպիսի միշտ տեղեկատվություն համեմատաբար **«Ազգն»** է տալիս, որը ոչ իշխանամետ է, ոչ ընդդիմադիր: «Երկիրն» էլ վատը չէ:

- «Ազգ» թերթը Ձեր աչքի առջեւ է՝ ինչպե՞ս կգնահատեք ընթացքը:

- 35 հազարից տպաքանակն այսօր իջել է 3000-ի: Առաջին համակարգչային շարվածից բացի առաջինը **«Ազգն»** էր, որ նյութեր ստացավ համակարգչով, մինչ այդ Մոսկվայից ստանում էինք ֆոտոհեռագրի տեսքով՝ հեռատիպ աշխատանքով՝ այդպիսի սարք կար մեր տպարանի շենքում, որ փոստին էր պատկանում: Հավաքում էին, փոստը ստանում, փոխանցում էր մեզ, մենք էլ գիշերը Մոսկվայից ստացած մեկ օրինակ ռուսական թերթի հետ համեմատելով տպագրում էինք: **«Ազգ»**-ն առաջիններից էր, որ նորամուծություն կատարեց մեր թերթերի տպագրության ոլորտում: Մի քանի պատմեմ. ես արդեն մեկ տարվա տնօրեն էի, թերթը տպագրվում էր 35 հազար տպաքանակով, մի զեղեցիկ օր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանն եկավ ինձ մոտ, մի երար նվիրեց: Նկատեցի, որ ինձ հազար դոլար նվեր է բերել, միշտ ասած՝ մինչ այդ «միլիոն» դոլար կարգին չէի էլ տեսել եւ չէի էլ պատկերացնում, որ մի օր ինձ մեկը կարող էր դոլար տալ: Վախենալու էր նույնիսկ: Սովետական տարիներին իրավունք չունեի դոլար ունենալու, առավել եւս՝ երբ թերթի խմբագիրն է տալիս, այն էլ՝ արտասահմանցի հայաստանցի:

- Դառնանք թերթերի տպաքանակի անկմանը: Երբեմն թերթ չկարդալու պատճառը հեռուստատեսությունն է: Լրատվական ո՞ր ալիքն եք նախընտրում:

- Եթե հայկական հեռուստատեսության մասին է խոսքը, հիմնականում «Հայլուր» եմ նայում:

- Իրբեւ թերթի մշտական ընթերցող զգո՞ւմ եք «Հայլուրի» լրատվությունից:

- Ոչ այնքան, բայց նայում եմ գրեթե պարտադիր: Նաեւ «Շանթ» եմ դիտում, Հ1-ին չի զիջում: Դրսի նորություններն իմանալու համար նայում եմ «Եվրոնյուս»: Ավելի շատ դիտում եմ ռուսական՝ տարածման մեծ շրջանակ ունեցող RTR-ը: Հեռուստատեսությունը ընթերցող է խլում, որովհետեւ այդ փոքր երկրում այնքան ալիքներ կան, որ անկախ իրենց կամքից մարդիկ նորություններն իմանում են հեռուստատեսությունից: Այն, ինչ հեռուստատեսությամբ չի ասվում, ընդդիմադիր տեսակետ փնտրողները փորձում են ընդդիմադիր թերթերում կարդալ՝ բամբասանքներով լի «Հայկական ժամանակն» ու «Չորրորդ իշխանությունը»: Ում են հայհոյում, ում կրակն, իշխանության որ ներկայացուցչին սկսեցին փնովել՝ գտնում են այնտեղ:

- Ասում են՝ մի կաթ կանաչին Հայաստանում ավելի արժեք ունի, քան թերթը:

- Այդպես չէի ասի: Նախ՝ թերթերի գները ՀՀ-ում 1995 թվականից մնացել են անփոփոխ: Գնային այդքան մեծ փոփոխություններ եղան, բայց մեր թերթերի գները մնացին 100 դրամ: Շատ սխալ է, աշխարհում միայն մեր երկրում է, որ թերթերն այդքան ցածր արժեք ունեն, 99 տոկոսով վնասով են աշխատում, մի ինչ էլ որ թանկ լինեն, կփակվեն: Ցավոք, թերթ կարդում են 35-ից բարձր տարիք ունեցողները: Մինչ 30 տարեկանների մեջ երեւի 5 տոկոսն է թերթ կարդում:

- Մեր զրույցը «քաղաքականացնենք»: Ասում են՝ Հայաստանում գործող հայրենակցական միություններն ավելի շուտ քաղաքական կազմակերպություններ են: Դուք ղեկավարում եք «Նիգ-Ապարանը»: Այն քաղաքակա՞ն կառույց է, թե՞ հասարակական, բաժանո՞ւմ է Հայաստանը, թե՞ միացնում:

- Հայրենակցական միությունները, չէի ասի, թե տարանջատում են: Ինչ-որ չափով մեր շրջանի, տարածքի հանդեպ ավելի սրտացավ վերաբերմունք ենք ուզում սերմանել: Ստեղծման օրվանից՝ 2001-ի նոյեմբերից «Նիգ- Ապարանի» նախագահն եմ, բացի լավից վատ բան չենք արել: Փորձեցինք մի անգամ կուսակցություն ստեղծել, բայց մտածեցինք ավելի լավ է չքաղաքականանանք: Ասել, թե քաղաքականությունից լրիվ դուրս ենք, չի լինի, երբ գալիս է ընտրական շրջան, փորձում ենք մեր հայրենակիցներին մի ինչ կողմնորոշել:

- Ընտրությունների շրջանում քաղաքական աղմուկն ուղեկցում է «Տիգրան Մեծին». խեղաթերթիկները Ձեր տպարանն է տպագրում:

- Քվեաթերթիկների տպագրությունը մեր հայրենակցականի հետ բացարձակ կապ չունի: Նախ՝ տենդեր են հայտարարում. Հայաստանում 9 տեղում քվեաթերթիկ տպել ոչ բոլորը կարող են ու ոչ միայն դա. ընտրության ժամանակ 6 միլիոն երար տպագրելը հեշտ բան չէ: Ուրիշներն այդ սեղմ ժամկետում չեն կարողանա կատարել: Քվեաթերթիկները տպագրվել են բոլոր կուսակցությունների ներկայացուցիչների ներկայությամբ եւ հետո եթե մի ինչ ռեալ մտածենք՝ ինչների՞ն է պետք մի ինչ ավել քվեաթերթիկ տպագրել, երբ 100 տոկոսով համոզված եմ, որ 2 միլիոն 300 հազար ընտրողից լավագույն դեպքում 60 տոկոսը պետք է մասնակցի: Արդեն 40 տոկոս ավելցուկ կա, ինչների՞ն է պետք ավել տպագրելը: Իսկ եթե տպեն դրսում, ինչպես այս տարի էին փորձում, ինչ տարբերություն՝ արտասահմանում էլ եթե ուզենան ավել հանել, ավելի հեշտ կանեն: Եթե ինձ մոտ վերահսկելի է, (ելել են տարբեր կուսակցություններից տարբեր ժամերի եւ ստուգել են), արտասահմանում կարողենի՞ն գիշեր ու ցերեկ մտնեին տպարան, ինչպես մեզ մոտ են արել: Հավելենք, որ մի ճանի անգամ ավելի թանկ կլինեն երկրի համար: Հաճելի է, որ ես գործ ունեմ, բայց մտածել, թե ես խիստ շահագրգռված եմ քվեաթերթիկ տպագրելու հարցում, մանավանդ որ այդքան պետք հոգսի, դատարկ խոսակցություններ են: Շահույթից, թե իրար աղբարկում ծրարներ են գտել ընտրություններից հետո, մեր տպարանից այդպիսի բան բացառվում է, որովհետեւ տպարանում կան ընդդիմադիր թեժ աշխատողներ: 2008-ի նախնական հարցաթերթիկները տպագրվել են Անգլիայում: Էժան են խոսում, թե ավել են տպագրել, տեխստերն եղել-եղել են տպել: Ինչո՞ւ Անգլիայում՝ չգիտեմ: Նույն բանը կարող էին անել եւ Հայաստանում, պարտադիր չէ մեզ մոտ, գուցե ուրիշ տեղ էլ կարող էին տպագրել: Վերադառնանք «Նիգ-Ապարանին»: Այն քաղաքականացված չի եղել ու չի լինելու: Մեր միությունն անդամներ ունի նաեւ Գերմանիայում՝ Ստեփան Թաշչյանը, Ժիրայր Բասմաջյանը, Արթուր Աբրահամը...

- Կարող են նաեւ ոչ ապարանցինե՞ր էլ անդամակցել: Ո՞րն է խայծը՝ անեկդո՞տը:

- Կարող է անեկդոտն էլ լինել, հետո երեւի տեսնում են, որ նրանց հետ կարելի է ընկերություն անել, դրա համար:

- Տպագիր չե՞ք ապարանցիական անեկդոտները գրքերեն հրատարակել: Այստեղ շատերը Հայաստանի տեղը չգիտեն, բայց գիտեն «Ռադիո Երեւանի» հումորը:

- Առաջին ԱՄՆ-ում էի ու զարմացա, որ մեր հայկական մամուլում տպագրել էին ապարանցիական անեկդոտները: Ցավոք, Գերմանիայում մեր սփյուռքը փոքրաթիվ է: Գերմանացիները գուցե չհասկանան, բայց կուզենամ, որ ավելի շատ իմանան մեր արտաքին անեկդոտները:

- Ճի՞շտ են ասում, թե Երեւանում հիմա ղարաբաղցիների եւ ապարանցիների իշխանություն է:

- Բացի մի դատախազից ուրիշ իշխանավոր չունենք:

- Զի՞չ է:

- Չէ, ինչ չէ, բայց շատ էլ չէ: Ուղղակի ապարանցիների թիվն է շատ Երեւանում՝ 200 հազարից ավելի են. 30-ական թվականներից սկսած եկել են Երեւան, սովորել են, մնացել: 8 ամիս ձմեռ է Ապարանում: Տեսնելով դրախտի նման մի քաղաք, ուր 9 ամիս ամառ է, մնացել են այնտեղ:

- Բա ո՞վ պետք եզերից պահի:

- Դե հիմա... էլ-էլ մնացել են:

- Այսօր յուրահատուկ հպարտությամբ է շեշտվում Բաշ-Ապարանի հերոսամարտի արժեքը: Հայրենակցականի՞ աշխատանքի արդյունքն է:

- Ապարանի ճակատամարտը շրջադարձային դեր է ունեցել: Եթե նման չլինի, Սարդարապատ չէր լինի: Սովետական տարիներին մոռացության է մատնվել: Ինչ խոսք, հայրենակցական միությունն էլ իր դերն ունեցավ այդ ճակատամարտի վերածննդի հարցում:

- Հիմա Դուք օրհներգ էլ ունեք:

- 2005-ի շուրջպարի կազմակերպիչը հիմնականում «Նիգ-Ապարանն» էր: Խորոր իրադարձություն էր, կարծում եմ, դժվար կլինի երկրորդ անգամ նմանը կազմակերպել, որ 300 հազարից ավելի մասնակից ունենա, գրեթե 25-30000 ավտոմեքենա դուրս գա քաղաքից ու ոչ մի վատ միջադեպ չլինի: Այդ ժամանակ գրվեց շուրջպարի երգը, հետո՝ Ապարանի օրհներգը, հետո՝ հերոսամարտին նվիրված երգը: Մեր սեփական բանաստեղծն ունենք՝ Սերգեյ Հարությունյանը, բավականին լուրջ կատարողներ էլ կան:

- Նույն տրամաբանությամբ շարունակեմ՝ ուրեմն շավիղցիներս՝ Սերգեյ Հարությունյանի սաներս էլ ինչ-որ տեղ ապարանցիական գաղափարախոսության կրողներն ու տարածողներն ենք: Հայաստանի լրագրության վրա ապարանցիական կնիք կա:

- Այո: Հաճախ եմ «Շավիղի» աշխատողներին «TV ալիքում» մեր միության մասին հաղորդումներ տալիս: Մի հրատարակում էլ եղավ նաեւ այն ժամանակ, երբ Վիկ Դարչինյանը Հայաստանում էր. նա էլ մեր կողմից ապարանցու դոց է: Առիթներ ենք ման գալիս, որ մեր ապարանցիների միությունն ավելի բազմանդամ դարձնենք, ճանաչված մարդկանց ընդգրկենք:

- Ընտանիքում Դուք Տիգրաններով եք շրջապատված, աշխատավայրում՝ «Տիգրան Մեծ»: Ինչո՞ւ միշտ Տիգրան: Պաշտպանվա՞ծ եք զգում:

- Ունեցել եմ Տիգրան Կրեժի, հիմա ունեմ փեսա Տիգրան, ունեմ թոռնիկ Տիգրան, «Տիգրան Մեծ» հրատարակչություն: Ինչ խոսք, «Տիգրան Մեծը» շարունակությունն է Տիգրանների: Չմոռանալով արա Տիգրան Մեծին՝ հիմնականում նվիրված է իմ Տիգրաններին:

- Կուզենայի՞ք, որ փոքրիկ Տիգրանը Ձեր գործը շարունակեր:

- Միանշանակ: Շատ կուզենայի, որ թոռներս ունենան իմ սերն ու նվիրումը:

[illegible]
Գերմանիա

ԱԶԳ-ՆԵՐԴԻՐ

Գենդերը լրագրողների աչքերով

«Գենդերը լրագրողների աչքերով» այս ծրագիրը համատեղ իրականացնում են ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակը, Հասարակայնության հետ կապերի հայաստանյան ասոցիացիան, ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարությունը:

Կին եւ հասարակություն

Հարցազրույց ՀՀ ԱՍՀՆ հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետ Հասմիկ Խաչատրյանի հետ

- Հայաստանյան ներկա իրականությունում կանայք ո՞ր ոլորտներում են ավելի շատ աշխատում:

- Պետական կառավարման համակարգում՝ նախարարություններում, կրթության ոլորտում համատարած կանայք են, առողջապահության ոլորտում գերակշռում են, պե-

տական հիմնարկներում մինչեւ վարչության պետեր, բաժնի պետեր, գլխավոր վարչության պետեր են: Փոխնախարարների ու նախարարների մակարդակում միանգամից ընկնում է կանանց ներկայացվածությունը, քանի որ տեղերը քիչ են:

- Ի՞նչ կասեք Հայաստանում գործող այն հասարակական կազմակերպությունների մասին, որոնց ղեկավարները կամ տնօրենները կանայք են:

- Չեմ կարող ասել, թե բոլորն իրենց արդարացնում են, բոլորը՝ ոչ, բայց կան ՀԿ-ներ, որոնք օգտակար գործ են անում: Կան նաեւ այնպիսիները, որ գրանտների համար են աշխատում: Բայց որ կան կայացած կազմակերպություններ, որ լավ գործեր են անում, փաստ է, անունները չեմ տա, որ որեւէ մեկին չնեղացնեմ: Գտնում եմ, որ սոցիալական պաշտպանության ոլորտում շատ օգտակար է նրանց գոյությունն ու կատարած գործը, քանի որ կա խնդիր, որը լուծելով օգնում ես պետությանը:

- Ո՞րն է 21-րդ դարի իդեալական կնոջ ձեր բանաձեւը:

- Իդեալական կլինի այն կինը, ով երբ ուզում է, աշխատում է, չի ուզում, չի աշխատում, ունի շատ լավ ձայն իր ընտանիքում, գնահատված է իր աշխատանքում, սիրում է իր աշխատանքը, վաստակում է բավարար, որ կախման մեջ չլինի ամուսնուց, երբ ուզում է մեքենա վարել, վարում է, տարին գոնե մեկ անգամ գնում է հանգստանալու ընտանիքի հետ կամ առանց ընտանիքի: Որպես մայր՝ կինն էլ պետք է ունենա այն իրավունքները, ինչ տրված է բոլորին: Սա իդեալական է:

«Իմ կարիերայի համար պարտական եմ ընտանիքիս»

Ասում է ՀՀ ԱԺ «Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավոր Զարուհի Փոստանջյանը

Հատկապես ավանդական երկրներում սեռային կամ ինչպես ընդունված է ասել, գենդերային խտրականությունը երբեմն ծայրահեղ դրսեւորումներ է ունենում: Այդ մասին փաստում են նաեւ գենդերային խնդիրներով զբաղվող հասարակական կազմակերպությունների հրապարակած զեկույցները: Հայաստանում եւս սեռային խտրականության երեւույթն առկա է, սակայն դժվար է գնահատել դրա խորությունն ու տարածվածության աստիճանը, քանի որ գենդերային ցանկացած ոտնձգության (մասնավորապես ընտանեկան) մասին առերեւույթ խոսելը համարվում է ոչ կոռեկտ եւ նման երեւույթները հասարակության աչքից «գաղտնազերծվում են»: Մասնավորապես ընտանեկան բռնության արտահայտությունների մասին խոսելու մշակույթը մեր հասարակական գիտակցությունը չի ընդունում՝ համարելով դա անձնական երեւույթ:

Մյուս կողմից, Հայաստանում վերջին տարիներին նաեւ կանանց դերի բարձրացման հետաքրքիր միտումներ կան. կանայք ձգտում են կարիերայի եւ հատկապես հասարակական-քաղաքական դաշտում հասնում են նշանակալի հաջողությունների: Այսինքն՝ արդեն կոտրվում է այն կարծրատիպը, թե կնոջ տեղը խոհանոցում է, կին պաշտոնյաներն ու հասարակական-քաղաքական գործիչները ապացուցում են, որ կինը կարող է նույնքան հաջողակ լինել միաժամանակ եւ ընտանիքում, եւ հասարակական-քաղաքական կյանքում: Կին-տղամարդ հարաբերություններում կնոջ՝ զոհի դերը եւ կերպարը կարծես այլեւս դուրս է մղվել, քանի որ բազմաթիվ ոլորտներում մենք արդեն ակտիվ կին գործիչներ ունենք: Օրինակ՝ ՀՀ Ազգային ժողովի «Ժառանգություն» խմբակցության պատգամավոր Զարուհի Փոստանջյանն իր կարիերայի հաջողության գրավականն ինչ-որ իմաստով պայմանավորում է իր ընտանիքի՝ ամուսնու, երեխաների հանդուրժողականության, փոխադարձ համաձայնության գործոնով: «Օրինակ, երբ Մասաղիսի գործով ես պաշտպան էի՝ պատահում էր, որ գիշերվա ժամը 2:00-ին պետք է առաջ հասնեի ոստիկանություն: Ամուսինս հարգում էր իմ աշխատանքը, իմ նվիրվածությունը եւ այդ փոխադարձ հարգանքի, համաձայնության պայմաններում ես երբեւէ ընտանիքում խնդիր չեմ ունեցել»,- վստահեցնում է երեք երեխաների մայր Զարուհի Փոստանջյանը, ով, ի դեպ, օրենքի գերակայության եւ Հայաստանը եվրոպային ինտեգրելու գործում ունեցած ներդրման համար վերջերս արժանացել է «Լավագույն եվրոպացի» մրցանակին:

Զ. Փոստանջյանը «ՅՈՒՍ» իրավաբանական ինստիտուտն ավարտելուց հետո աշխատել է ՀՀ բնապահպանության դատախազությունում որպես ավագ տեսուչ: «Երկու տարի աշխատելուց հետո, երկրորդ երեխայիս ծնվելու կապակցությամբ ժամանակավորապես հեռացա: Այնուհետեւ դատախազությունը լուծարվեց, բացի դա, աշխատանքային խիստ գրաֆիկ էր, որին ենթարկվելն ինձ դուր չէր գալիս: Քանի որ աշխատանքային ռեժիմն ինձ կաշկանդում էր իմ մեջ որոշեցի, որ այլեւս պետական հիմնարկում չեմ աշխատելու»,- պատմում է ԱԺ պատգամավորը՝ հավելելով, որ, նաեւ մի քանի հասարակական կազմակերպություններում աշխատել է որպես իրավաբան: Դատաիրավական բարեփոխումների փուլում հայտարարված մրցույթի ժամանակ քննություններ է հանձնել, լիցենզիա ստացել եւ սկսել է զբաղվել փաստաբանական գործունեությամբ, ինչը տեւել է մինչեւ 2007., երբ նա ընտրվել է ՀՀ ԱԺ պատգամավոր:

Զարուհի Փոստանջյան փաստաբանի անձնահետաքրքիր եւ աղմկոտ գործերը կապված են եղել Հանրային հեռուստաընկերության նախագահ Տիգրան Նաղդալյանի սպանության մեջ մեղադրվողներից մեկի եւ Մասաղիսի գործով սպանության մեջ մեղադրվող երեք տղաների պաշտպանության հետ: Հիշեցնենք, որ երեք անչափահաս զինծառայողները սպանության մեղադրանքով առաջին ատյանի դատարանի կողմից դատապարտվեցին 15 տարվա, վերաքննիչ դատարանի վճռով՝ ցմահ ազատազրկման, իսկ վճռաբեկ դատարանը նրանց դահլիճից ազատ արձակեց: «Ամենահետաքրքիր գործը Մասաղիսի գործն էր, որի ընթացքում առաջին անգամ հասկացա, որ կարելի է բացարձակ անմեղ մարդկանց մեր դատաիրավական համակարգով դատապարտել եւ այն էլ՝ ցմահ ազատազրկման՝ իմանալով, թե ովքեր են իրականում սպանություն կատարողները եւ սպանություն կատարողների ուղղորդմամբ որեւէ քննություն չիրականացնել: Հասկացա, թե մեր պետությունն ինչ շեղումներով է առաջ գնում»,- ասում է Զ. Փոստանջյանը՝ դառնությամբ վերհիշելով վերաքննիչ դատարանի վճռով ցմահ ազատազրկման դատապարտված երեք տղաների, որոնք, սակայն հետագայում վճռաբեկ դատարանի դահլիճից ազատ արձակվեցին: Ի դեպ, այս գործով դատական նիստերին մասնակցած հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները, լրագրողներն ու պարզապես շահագրգիռ քաղաքացիները ականատեսները հիշում են Զ. Փոստանջյան փաստաբանի կերպարը, ով բոլոր հնարավոր միջոցներով ներկայացնում էր այս տղաների անմեղությունն ապացուցող փաստերը: Մասաղիսի աղմկահարույց գործի պաշտպանությունը հոգեբանորեն ազդում էր դահլիճում գտնվող գրեթե բոլոր ներկաների վրա. «Իհարկե ինձ վրա էլ էր ազդում: Ուժ ինձներ եղել եմ այդ նիստերին եւ լավ գիտեմ, թե ինչ ծանր, ճնող ու հոգեմաշ մթնոլորտ էր, մանավանդ, երբ տղաները դահլիճում ուշաթափվում էին: Երբ գործով անցնող Արայիկ Զալյանի մայրն ու հայրն ինձ դիմեցին, ես ասացի՝ մինչեւ սպանության մեջ մեղադրվողի հետ չզրուցեմ, չեմ կարող ասել, կարո՞ղ եմ արդյոք այդ գործով զբաղվել: Երբ գնացի, առաջին անգամ տեսա իմ ապագա պաշտպանյալ Արայիկ Զալյանին՝ հասկացա, որ ուղղակի մեղադրանք է, առաջադրել են, հետեւաբար, ինչպես միշտ, դա դատախազության ձեռագիրն է: Համարեցի, որ գործը նախաքննության ընթացքում կավարտվի, կանցնի, կգնա: Ինչ որ տեղ վստահ էի, որ այդ մարդկանց դեմ մեղադրանքը կդադարի, բայց չէի պատկերացնում, որ նման անհիմն մեղադրանքով կարելի է գործը դատարան տանել եւ անցկացնել երեք դատական ատյաններով»,- պատմում է նա՝ ասելով, որ այդ համառությամբ էլ պաշտպանյալի ծնողին տեղեկացրել է, որ կպայքարի այդ գործով:

Զ. Փոստանջյանի հավաստմամբ՝ պայմանագիր կնքելու ժամանակ պարզվել է, որ Ա. Զալյանի ընտանիքն անվճարունակ է: «Բայց քանի որ գիտակցում էի երիտասարդի անմեղության հանգամանքը, բացի դա, Վանաձորի Հելսինկյան ընկերակցության նախագահ Արթուր Սաքունցն էր միջնորդել, որն իմ համակուրսեցին էր, միասին սովորել ենք Վարշավայի Մարդու իրավունքների բարձրագույն դպրոցում, ես որոշեցի անպայման այդ գործը վերցնել»,- նշում է նա: Զ. Փոստանջյանը ի սկզբանե տրամադրված է եղել, որ պայքարելու է մինչեւ վերջ, ինչի արդյունքում, ըստ նրա, դատական համակարգում ինչ-որ բան փոխվել է: Նա համարում է, որ առաջին հերթին պաշտպանել է իր իրավունքը, արդարության հանդեպ սկզբունքայնությունը: «Երբ մի պետության մեջ կարող են անմեղ մարդկանց այդպես դատապարտել եւ հետապնդել, դա նշանակում է, որ ինձ էլ, իմ երեխային էլ, հարազատիս էլ կարող են հետապնդել: Մենք պետք է յուրաքանչյուրս մեր քաղաքացիական դիրքորոշումը ցույց տանք: Այդ հոգեվիճակը որեւէ մեկը չէր պատկերացնում, ինձ ոգեւորում էր, որ տղաներն ինձ նման [illegible] էին մայրերի»,- նշում է Զ. Փոստանջյանը:

Որքան էլ կին փաստաբանն այս իրավիճակում փորձել է աշխատանքային խնդիրները ընտանիք չտեղափոխել, այդուհանդերձ այդ սթրեսային իրավիճակն անդրադարձել է ընտանեկան մթնոլորտի վրա: Այս գործի հաջողության համար Զ. Փոստանջյանը պարտական է նաեւ իր ընտանիքին եւ հարազատներին, քանի որ վերջիններս ընդգծված հանդուրժողականությամբ են վերաբերվել հոգեբանական ծանր ապրումների մեջ հայտնված կնոջը: Հիշեցնենք, որ Մասաղիսի գործով դատավարությունների ընթացքում Զ. Փոստանջյանին անանուն հեռախոսազանգերով սպառնալիքներ էին տեղում, ընդհուպ՝ սպառնում էին երեխաների կյանքին: Հարցին, թե կին լինելու հանգամանքն այս դեպքում դերակատարում ունեցե՞լ է՝ նա պատասխանում է. «Չգիտեմ, բայց ես այլընտրանք չունեի: Ես իմ պաշտպանյալներին էի հավատացել, իսկ նրանք էլ ինձ, նահանջելու իրավունք չունեի: Երբ հիշում եմ վերաքննիչ դատարանից հետո միջնորդություն ուղարկեցինք դատախազություն եւ մեզ՝ փաստաբաններին ներգրավեցին որպես մեղադրյալներ: Որպես մեղադրյալ ներգրավելու նպատակն այն էր, որ մենք վճռաբեկ բողոք ներկայացնեինք ոչ թե պաշտպանության եւ դատավճիռների բեկանման հիմքով, այլ ուզում էին, որ մենք

պատժի մեղմացման հիմքով ներկայացնեինք: Որպես մեղադրյալներ ներգրավելու նրանց նպատակն այդ կերպ մեր նկատմամբ ճնշումներ գործադրելն էր, բայց հասկացան, որ ոչ մի դեպքում հետ չենք կանգնելու»: Նա նշում է, թե սկզբից մինչեւ վերջ հավատացել է, որ այս գործն ի վերջո գնալու է եվրոպական դատարան, որն ընդունելու է վարույթ, արձագանքելու է, եւ արդարությունը հաղթանակելու է: Զ. Փոստանջյանը խոստովանում է, որ այս գործով ճնշումները աննկարագրելի մեծ էին, իսկ նախկին զինդատախազ Գագիկ Ջհանգիրյանը փաստաբաններին հորդորում էր՝ տղաների գործը մեղմ պատժով ավարտին հասցնել: Ի դեպ, տղաներն արդեն տեւական ժամանակ է վայելում են ազատությունը, իսկ Մասաղիսի գործն իսկապես նախադեպ էր, որը հասարակական ընկալման մեջ մնաց, որպես արդարության եւ արդարադատության հաղթանակ:

Ինչեւէ, 2007թ. մայիս ամսին կայացած ՀՀ խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ Զ. Փոստանջյանը «Ժառանգություն» կուսակցության համամասնական ցուցակով ընտրվեց պատգամավոր եւ զրկվեց փաստաբանի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից: «Երբ հայտնվեցի պատգամավորի կարգավիճակում ինձ մեղադրում էի, թե արդյո՞ք ճիշտ ընտրություն եմ կատարել: Պարբերաբար հանդիպում գնում եմ դատարան եւ, երբ փաստաբանները ելույթ են ունենում՝ կարոտ եմ զգում»,- ասում է նա: Այսօր էլ նրան որպես պատգամավորի դիմում են հազարավոր նամակներով՝ վստահ լինելով, որ որպես մայր, որպես կին այս պատգամավորը ջանք չի խնայելու իր լծակներով իրենց խնդիրները հետամուտ լինելու համար: «Գենդերային խնդիր ինչպես ամբողջ աշխարհում, այնպես էլ Հայաստանում կա, բայց ես չեմ բախվել այդ խնդրի հետ, որովհետեւ ընտանեկան դաստիարակությունը, որը ես ստացել եմ, սեռային խտրականություն չի դրել: Օրինակ՝ այսօր լրագրողական համայնքում գերակշռում են կանայք, դա էլ է խնդիր, որովհետեւ տղամարդու պակաս կա: Անշուշտ, կգա այն ժամանակը, որ բոլոր բնագավառներում հավասարություն կլինի, բայց իմ կարիերայի հարցում ես երբեք խտրական վերաբերմունքի չեմ արժանացել»,- վստահեցնում է Զ. Փոստանջյանը:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՍԱՖԱՐՅԱՆ
«168 ժամ» օրաթերթ

ԱԶԳ-ՆԵՐԴԻՐ

Գենդերը լրագրողների աչքերով

Գլոբալիզացիայի դարաշրջանում՝ հեռահաղորդակցության միջոցների զարգացմանը զուգահեռ, գրեթե յուրաքանչյուր գրագետ անձ յուրահատուկ հնարավորություն է ստացել համացանցային արտահայտելու իր հայացքները: Ընդ որում, անկախ այն բանից, թե վերջիններս օբյեկտիվորեն ճիշտ են թե ոչ: Վերամեկնաբանելով բոլորի մասին հայտնի արտահայտությունը՝ ասենք, որ «Եթերը ամեն ինչի կդիմանա»: «Աշխարհի դուռը զարկ» համար բավական է միայն ունենալ համակարգիչ եւ ինտերնետ: Համաշխարհային ցանցի կայքերով երկար թափառելիս հնարավոր է գտնել շատ օգտակար, կրթական եւ ուսանելի բաներ: Սակայն, ցավոք, անփորձ օգտագործողները հաճախ հանդիպում են վիրտուալ աղբի: Եվ ամենափոքրը այն է, որ շատերը հաճույքով «ծառայում» են կասկածելի բովանդակության գրվածները՝ ծանոթանալով նման գրառումների, համացանցային հոդվածներին, խոհանոցում մի բաժակ սուրճի շուրջ լաց եղան իրենց դառը բախտի վրա: Կամ էլ ընկերներով, բնականաբար օղու շշի շուրջ, մեղադրեցին կանացի խարդախ հոգին: Սակայն լայն հասարակության ներկայացման ենթակա լինելով՝ այդ գաղափարները դառնում են ավելին ոչ այնքան անմեղ:

Շատ սեփական կարծիքներ, որոնք նույնիսկ անհեթեթության սահմանն են հատում, ունակ են վերափոխելու այն մարդկանց մտածելակերպը, որոնք հետեւությամբ են ընկալում այդ գաղափարները: Ահա, օրինակ, հերթական նմանատիպ հարցը, որը վերցված է մի ինտերնետային կայքից. «Ինչպես բացահայտել սատանայի ամուսնությունը՝ գրավիչ, սեքսի, երեւակայությունը փոթորկող երիտասարդ կնոջ մեջ»: Կարելի է միայն ուրախանալ, թե նման չեղած հարց-հետեւությունը ծանոթանալով ինչ-որ անհետաքրքրից տղամարդ ինչպես կարծացանի իր ընկերուհու անմեղ չարաճճիությունը:

հասկանալի պատճառներով վերը նշված ցուցակից բացառելով «հագուստ» բառը: Թե որքան կենսունակ է այդ բանաձեւն իր ամբողջությամբ այսօր, թող ընթերցողն ինքը դատի:

Սկզբունքորեն դատապարտելի բան այստեղ դժվար է գտնել, եթե հաշվի առնենք ժամանակին իգական սեռի ներկայացուցիչներին վերագրված՝ նրանց ոչ հատուկ կրակոտ հեղափոխականների դերը: Ընդամենը մեկ դար առաջ ֆեմինիզմը հեղափոխական շարժման մասն էր, որի մասնակիցները աշխարհի հին կարգերը խախտելը համարում էին ինքնադրսեւորման ենթադրելով: Այդպիսի հեղափոխականներ մարդկության պատմության մեջ եղել են, սակայն, այսպես ասած, որպես եզակի բացառություններ: Չէ որ կինը ստեղծող է, ոչ թե ավերող: Նա մարդուն կյանք է տալիս, այլ ոչ թե խլում է այն նրանից: Այդ պատճառով կապը բաժինով եւ հսկայական մասերը ծառայել «չեկիստուհու» բանաստեղծա-

ԵԿԵՔ ՀԱՄԵՐԱՇԽ ԱՊՐԵՆՔ

նող հոգեբանների, ինքնագործ փիլիսոփաների առաջացրած ստեղծագործություններին...

Հաճախ է պատահում, որ մարդիկ իրենց անձնական անհաջողությունների պատճառները վերլուծելու փոխարեն փորձում են արդարացնել իրենց տհաճությունը եւ կյանքի բարդությունների դեմ պայքարելու անկարողությունը՝ ինչ-որ արտաքին բացասական գործոնների, այդ թվում՝ հակառակ սեռի գործոնների ազդեցությամբ: Սակայն, մոռանալով որ, ցանկության դեպքում նման գործոններ միշտ կգտնեն: Միայնակ հոգի վրա անհաջողության թափվելով՝ տղամարդիկ հաճախ սկսում են իրենց ձախողումների պատճառները որոնել կանացի մեկնաբանական չարիքի մեջ: Ընդ որում՝ հրապարակավ: Իսկ, ինտերնետը հիմա յուրահատուկ հնարավորություն է տալիս՝ անձնական անհաջողին մեղքը հասցնել այն զանգվածներին: Առաջ, մինչ ինտերնետի ժամանակաշրջանը եւ համատարած համակարգչայնացումը, նման բանը, հասկանալի պատճառներով, գործնականորեն անհնար էր, եւ նմանատիպ գաղափարների հետ ծանոթությունը սահմանափակվում էր «հեղինակի» ծանոթների շրջանակներով: Ահա ընդամենը մեկ գոհար բազմաթիվ նման կայքերից մեկից. «Այստեղ հավաքվում են պատմություններ անմոռանորությունների մասին, որոնք մեզ հետ պատահել են կանանց պատճառով: Ընդ որում, կինը պետք է դիտել որպես սոցիալական կոնստրուկցիա, այլ խոսքերով՝ անհաջող սեր եւ կանանց միջոցին անկայունության մասին պատմություններն այստեղ անտեղի են: Ոեր լավ կլիներ, որ պատմությունը լինի խոսակցական, այսինքն՝ լրագրաբար կանանց բացասական որակները, որոնք նրանց ընդհանուրապես հատուկ են հեղինակի կարծիքով»: Տեսնում եք ինչպիսի վեհ գրված է: Եվ հասկանալի է «մի կողմ լինել», այսինքն՝ անհաջող սիրո մասին հիմար դատարկաբանությունների կարիք չկա, մեզ պետք են հիմնավոր պատմություններ կանանց նենգ էության մասին: Ինչպես ասում են՝ մեկնաբանություններն ավելորդ են... Համենայն դեպս նշենք, որ միշտ նման ստեղծագործություններ լինում են նաեւ ուղիղ հակառակ բնույթի: Այսինքն՝ «Ողջ չարիքը գալիս է տղամարդկանցից»... Նույնիսկ հայտնի ռուսական ֆիլմ կա, որի անվանումը խոսում է իր փոխարեն՝ «Բազմակյան սարդ կամ բոլոր տղամարդիկ սրիկա...»: Այս ամենը շատ ծիծաղելի կլիներ, եթե չլիներ այդքան տխուր... Չէ որ շատերը բավականին լուրջ են վերաբերվում նման կայքերին, բուլվարային մամուլի հոդվածներին, «կյանքի» ֆիլմերին, որոնք բավական են դնում անհաստատ սիրո վիրավորված հոգու վրա... Դրանով էլ ստանձնում է որոշակի մտածելակերպի կարծրատիպը, ըստ որի՝ սեփական թերությունները խառնվում կամ լրիվ անտեսվում են, եւ միայն հակառակ սեռի ներկայացուցիչներն են զանցում անարդարության սրտում: Նմանօրինակ պատկերացումները առանձին անհատի մակարդակով այնքան էլ վտանգավոր չեն, չէ որ շփումների շրջանակը սահմանափակված է հարազատ մարդկանցով: Այսպես ասած, ընկեր-

Բայց չէ որ նման գաղափարները բոլորովին էլ նոր չեն: Բավական է հիշել միջնադարյան կրոնավորներ Յակով Շպրենգերի եւ Հենրիխ Ինստիտորիսի ստեղծագործության երկը՝ «Վհուկների մուրճը»: Այդ հեղինակները «հետազոտությունը», թելադրված կանանց նկատմամբ ունեցած մոլի ատելությամբ, քրիստոնեական Եվրոպայում «գաղափարական հիմք» ծառայեց բազմաթիվ անմեղ միլիոնավոր կանանց կախարդության մեջ մեղադրելու եւ խարույկի վրա այրելու համար: Սատանայի հետ կապ ունենալու, փոխվելու եւ չար աչ-

քի մեջ մեղադրելու պատճառները կարող էին լինել բացարձակ անհեթեթ: Օրինակ, այդ մեղքերի մեջ կասկածվում էին... կամ անծանոթները կամ անծանոթհիները: Նույնիսկ արտաքին հաճելի գեղեցկությունը կարող էր սատանայի հետ կապի մեջ լինելու լուրջ մեղադրանք դառնալ: Հարյա ինչպես... Պարզ է, որ այդ ժամանակներում կանանց եւ տղամարդկանց սոցիալական հավասարության մասին խոսելու կարիք չկար: Այդ ժամանակ կար միայն գոյատեւման պայքար՝ «վհուկների» համատարած որսից հետո միջնադարյան Եվրոպայում կանանց թիվը կտրուկ, նույնիսկ աղետալի կրճատվեց: Օրինակ, Գերմանիայի որոշ գյուղական շրջաններում մնացել էր իգական սեռի երկու-երեք ներկայացուցիչ: Այդ բարբարոսությունները շարունակվում էին մի քանի դար, մինչեւ լուսավորության շրջանը սկիզբ տղամարդկանց ուշքի գալ՝ ինչ են անում, ընկերներ: Բայց նույնիսկ հումանիստական քաղաքական Եվրոպայում կնոջ դերը սահմանափակված էր դասական «Կ»-երով: Նկատի ունեն գերմաներեն չորս բառերը, որոնք սկսվում են այդ տառով: Դրանց պատմությունն այսպիսին է. ժամանակին գերմանական կայսր Վիլհելմ II-ը ծայրահեղ բացասական էր արտահայտվել ֆեմինիստական շարժման եւ առհասարակ կանանց իրավահավասարության գաղափարի վերաբերյալ՝ հայտարարելով, որ գերմանացի կինը պետք է ճանաչի միայն չորս բառ՝ Kinder, Küche, Kirche, Kleider (այսինքն՝ երեխաներ, խոհանոց, եկեղեցի, հագուստ): Հասկանալի է, որ ամուսինների ծնողների մեծամասնությունը, ընդ որում ոչ միայն գերմանացիների, բացեիբաց (կամ հոգու խորքում) եռացում էր կայսրի հենց այդպիսի իդեալական ընկերուհու մասին: Ընդ որում, հավելենք, լրիվ

կան կերպարը հասարակ բնակչության վրա բավականին մեծ ազդեցություն էր թողնում: Բարեբախտաբար, նման շղթայող կերպարները զանգվածային կարգով առկա էին միայն կինոյում եւ հասարակության շարժում իրենց տեղը չգտան: Ի դեպ, հոկտեմբերյան հեղափոխության հաղթանակից հետո նրա առաջնորդները որոշեցին առանց հապաղելու կյանքի կոչել արմատավորել: Այդ ժամանակ ընդունվեց կադրերի հիմնական «հեստերից» մեկը՝ ընտանիքը որպես այդպիսին: Վերջինս բուրժուական հասարակության առաջնային բջիջն էր, եւ ենթադրում էր մարդու (այսինքն՝ տղամարդու) կողմից մարդու (այսինքն՝ կնոջ) շահագործումը: «Ընտանիք» հասկացության մասին այլ մոտեցում չէր էլ կարող լինել, «հենց ինքը»՝ գաղափարական առաջնորդ Ֆրիդրիխ Էնգելսը իր «Ընտանիքի, մասնավոր սեփականության եւ պետության առաջացումը» աշխատության մեջ կնոջ հայեցակարգը սահմանել էր որպես մարդկության պատմության մեջ երբեւէ եղած ամենամեծ եւ ամենադաժան հալածանքը: Ոչ ավել, ոչ պակաս: Իսկ ինչ կարելի էր պահանջել դասականից: Չէ որ նա հումանիստ էր: Արդյունքում, հենց հեղափոխությունից հետո առաջին տարիներին Ռուսաստանում, եթե կարելի է այդպես արտահայտվել, իրավահավասարություն, որի մասին դարեր շարունակ երազում էին առաջադեմ մարդիկ: Սակայն այդ ուտոպիստական որոշումների տապալումը սկիզբը իշխանությունների ուշքի գալ եւ շուտով բոլոր նորմալ մարդկանց կողմից հարգված օրինական ամուսնության եւ ընտանիքի ինստիտուտը վերականգնվեց: Այդ պատճառով պետք է սովորել անցյալի սխալներից, ընդունել դրանք՝ ապագայի համար դասեր հետեւություններ անելու համար: Միայն հիմարն է սովորում իր սեփական սխալների վրա:

Հենց այնպես, կամային որոշումներով եւ անիրագործելի նախագծերով հնարավոր չէ ապահովել ներդաշնակ հարաբերություններ կանանց եւ տղամարդկանց միջեւ, որոնց պատրաստ են բոլորը զոհ են, չկան քողեր եւ ոճրագործություն: Վերջինը, իհարկե, գիտական ֆանտաստիկայի ոլորտից է: Այդպիսին է կյանքը... Այնպես որ սիրված ենք բավարարվել նրանով, ինչ որ ունենք: Սակայն, վերադառնալով ինտերնետային կայքերի թեմային, կարելի է անմիջապես հետեւություններ անել այն մասին, որ շատերը դեռ մեծ չեն եղել: Զանգվածաբար շարունակվում է կեղծ ստությունների, կեղծ հոգեբանական էսսեների, հակահակիրության պատմության մեջ կանանց ծախսակարգային եւ չարաբաստիկ դերի մասին սառնասրտելի եզրակացությունների հրապարակումը: Վերջինները, իհարկե, խոսքի շատ չեն մնում եւ ուշադրություն են պատասխանում ոչ պակաս ագրեսիվ հարձակումներով, այդպիսով յուղ լցնելով կրակի վրա: Մի խոսքով, խելական աշխարհների պատերազմ... Այդ ֆոնի վրա հասարակությանը կարելի է միայն մաղթել. «Եկեք ապրենք համերաշխ»:

ԱՐԹՈՒՐ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ,
«[illegible]» բլոգ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԲՌՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԴԵՊՔԵՐԻ 1/3-Ը ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՒՄ ԵՆ ՍԿԵՍՈՒՐՆԵՐԸ

Քսանութամյա Գոհարը (իրական անունը չէ) ասում է, որ իր սկեսուրը խնդիր չուներ իր աշխատանքի հետ մինչեւ ամուսնանալը եւ երեխա ունենալը: Սակայն, երբ Գոհարի երեխան դարձավ երկու տարեկան, իսկ ինքն էլ անցավ ինժեների մասնագիտությամբ իր աշխատանքին, ամեն անգամ տուն մտնելիս նա ամուսնու ընտանիքի կողմից սկսեց միայն քննադատության արժանանալ:

«Ամեն օր աշխատանքից առաջ ես երեխայիս տանում եմ մորս տուն, քանի որ սկեսուրս հրաժարվել է նրա մասին հոգ տանել եւ իմ հասցեին շարունակաբար մեղադրանքներ է տեղում, թե ես քիչ ուշադրություն եմ դարձնում իմ ընտանիքին», ասում է նա:

Սեփական սերնդային մթնոլորտը, որ տիրում է տանը, ազդում է աշխատանքի վրա կենտրոնանալու ունակության եւ ամուսնու հետ հարաբերությունների վրա, ով մեղադրել է իրեն, թե ինքը ընտանիքի կին երբեք չի լինի:

Սա կարող է սովորական թվալ Հայաստանի համար: Այնուամենայնիվ, ոչ բոլորն են հասկանում, որ Կանանց իրավունքների կենտրոնի՝ հազարից ավելի կանանց շրջանում անցկացված հարցման համաձայն, հայ կանանց մեծամասնությունը ճնշում գործադրող սկեսուրը համարում է ընտանեկան բռնարարներից մեկը:

Հարցմանը մասնակցած 18-75 տարեկան 1000 կանանց 67 տոկոսը տանը ենթարկվել է ֆիզիկական, իսկ 66 տոկոսը՝ հոգեբանական ճնշման: Միջադեպերից գրեթե 2/3-ի դեպքում հոգեբանական բռնարարները ամուսիններն են, իսկ երկրորդ տեղում սկեսուրներն են: Չնայած ֆիզիկական բռնությունը այդքան հաճախ չի նշվում բռնության ենթարկված կանանց կողմից, այդուհանդերձ, սկեսուրն իր բաժինն ունի այստեղ. տասը դեպքերից երկուսը տեղի է ունեցել սկեսրոջ մասնակցությամբ:

Ըստ հարցումների, ամուսինները, միջին հաշվով, 36 տարեկան են եղել այն ժամանակ, երբ բռնացել են կանանց վրա, իսկ սկեսուրները՝ 60 տարեկան, երբ ուժ են գործադրել իրենց հարսների նկատմամբ:

Հարցված կանանց միջին տարիքը 40 է, նրանցից մոտ 30 տոկոսն ունի միջնակարգ կրթություն, 63 տոկոսը հաճախել կամ ավարտել է համալսարան, քոլեջ կամ տեխնիկում: Հարցման մասնակիցների 35 տոկոսն աշխատում է լրիվ կամ կես դրույքով:

«Նմանատիպ ամեն մի տհաճ միջադեպից հետո ես ինձ մերժված եւ նվաստացած եմ զգում»,- ասում է ընտանեկան բռնության զոհ 34-ամյա Նունեն: Նրա խոսքերով, ընտանիքում լարված մթնոլորտի պատճառով ինքը հաճախ փորձում է ավելի քիչ ժամանակ անցկացնել տանը:

Միաժամանակ գրեթե բոլոր կանայք համաձայն են, որ սկեսրոջ հետ լարված հարաբերությունները բացասաբար են ազդում ամուսնական հարաբերությունների վրա:

«Ես աշխատում եմ ավելի շատ մնալ աշխատավայրում, չնայած անելիք չունեմ, ուղղակի խուսափում եմ վերադառնալ տուն, որտեղ սպասում են հնարավոր վեճերը»,- ավելացնում է Նունեն:

Շատ սկեսուրներ կզարմանան՝ լսելով, որ իրենց բռնարարներ են անվանում, քանի որ, ամեն դեպքում, նրանց համար բնորոշ է գերիշխող դեր ունենալ իրենց տղաների տանը կամ ընտանիքում: Որպես տան «գլխավոր» կին՝ ավանդաբար սկեսուրները վերահսկում են իրադրությունը տանը:

«Իմ հարսը երբեք չի կարող փոխարինել ինձ եւ հոգ տանել տղայիս մասին ինչպես ես, թեկուզ հենց այն պատճառով, որ ես նրան շատ ավելի երկար ժամանակ եմ ճանաչում. ես եմ նրան մեծացրել եւ ավելի լավ գիտեմ նրա բոլոր պահանջները»,- ասում է 57-ամյա Էմման, որը ապրում է իր տղայի ընտանիքի հետ:

Սակայն Էմման իր նկատողությունները եւ ճնշումները իր հարսի նկատմամբ բռնություն չի համարում: «Ես իմ վարքը բռնություն չեմ համարում, պարզապես ուզում եմ, որ նա ավելի լավ կին լինի տղայիս համար»,-ավելացնում է նա:

Մայրության ֆոնդի հոգեբան Աննա Բաղալյանի կարծիքով, սկեսուրների համար բռնությունը նաեւ միջոց է՝ ցույց տալու իրենց գերակայությունը եւ իշխանությունը հարսների նկատմամբ:

Հաճախ բռնությունը հարս-սկեսուր հարաբերություններում կրում է շղթայական եւ շարունակական բնույթ, եթե սկեսուրը երիտասարդ տարիքում ենթարկվել է ճնշումների:

Նրա խոսքերով, սկեսուրները հաճախ բռնանում են իրենց հարսների նկատմամբ, քանի որ ցանկանում են վերադարձնել այն սոցիալական եւ ընտանեկան դերը, որը կորցրել են հարս գալուց հետո: «Հաճախ իրենց հարսների նկատմամբ սկեսուրների բռնությունը վերածվում է սերնդեսերունդ շարունակվող շղթայի, երբ նրանք չեն կարողանում հաղթահարել երիտասարդության տարիներին իրենց հասցված հոգեբանական հարվածները, երբ իրենք էին դառնում բռնության զոհ»,-ասում է նա:

Հոգեբանի խոսքերով, հաճախ ամուսիններն իրենք են թույլ տալիս մայրերին՝ բռնություն կիրառել իրենց կանանց նկատմամբ՝ հանդուրժելով նրանց միջամտությունը «ընտանիքի բջիջի» գործերին:

Միաժամանակ, Ա. Բաղալյանի խոսքերով, հայ կանանց մոտ բռնության ընկալման շեմն ավելի բարձր է՝ համեմատած արեւմտյան երկրների մշակույթների հետ:

«Հայ կանանց մեծամասնությունը բնական է համարում որոշակի ճնշումներն իր նկատմամբ եւ չի ընկալում դրանք որպես բռնություն՝ կարծելով, որ անհրաժեշտ է պարզապես հանդուրժել այդ վերաբերմունքը»,- ասում է նա:

Բոլոր մշակույթներում հարս-սկեսուր հարաբերությունները շատ փխրուն են, պարզապես չափանիշներն են տարբեր: Հարս-սկեսուր բախումների պատճառ են դառնում երկու հիմնական գործոններ՝ դերային խախտումները եւ սերունդների փոփոխությունները: Այլ մշակույթներում հարս-սկեսուր փոխհարաբերությունները սրացումներ ավելի քիչ են ունենում, քանի որ նորաստեղծ ընտանիքները հիմնականում առանձին են ապրում: Իսկ մեր էթնիկական հոգեբանության մեջ ընդունված է, որ նորապսակները միշտ ապրեն ծնողների հետ, եւ այստեղ առաջանում է սերունդների կոնֆլիկտ ու դերային խախտում: Իրենց նախկին դերը եւ կարեւորությունը ընտանիքում վերադարձնելու համար սկեսուրները սկսում են ճնշում գործադրել իրենց հարսների վրա:

Հոգեբանը նաեւ նշում է, որ վերջին ժամանակաշրջանում իրավիճակը բավականին փոխվել է, եւ կանայք ավելի քիչ հանդուրժող են դարձել, բարձրացել է նրանց ինքնագիտակցությունը, ու այդ միտումը զարգացում է ապրում:

ՄԱՐԻ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ,
«[illegible]» լրատվական գործակալություն

Ստամբուլում պայթեցրած ռումբերը հետախուզական կառույցների զինանոցից են

Նույն պայթուցիկներով Թուրքիայում ահաբեկչական բազմաթիվ գործողություններ է կազմակերպել «Էրգենեկոնը»

«Ազգը» նախորդ համարում, անդրադառնալով հուլիսի 27-ին Ստամբուլի Գյունգորեն թաղամասում կատարված ահաբեկչական արյունահեղ պայթյուններին, որոնք, վերջնական տվյալներով, 17 մարդու սպանության եւ 152-ի վիրավորման պատճառ են դարձել, կարծիք էր հայտնել, որ դրանք ձեռնտու են ոչ այնքան PKK-ին, որքան ընդհատակյա «Էրգենեկոն» կազմակերպությանը:

Կարծիքի համար հիմք էին ծառայել «Էրգենեկոնի» գործով կատարված 89 ձերբակալությունները, ձերբակալվածներին հարուցված մեղադրանքների բնույթը, ահաբեկչական գործողություններով Թուրքիան ապակայունացնելու եւ անկառավարելի դարձնելու միջոցով երկրում զինվորական հեղաշրջման նախադրյալներ ստեղծելու կազմակերպության ծրագրերը, ինչպես նաեւ քուրդ-թուրք բախումները որպես ապակայունացման միջոց օգտագործելու նպատակադրվածությունը, ինչի մասին հստակ նշված է «Էրգենեկոնի» վերջերս հրապարակված մեղադրականում:

Ավելին, պայթյունները PKK-ի պարագայում ենթադրում էին պատասխանատվության ստանձնում, իսկ «Էրգենեկոնի» դեպքում դառնում են եթե ոչ երկրի ապակայունացման, ապա գոնե վարչապետ Էրդողանի կառավարության արհեստական դժվարություն հարուցելու, ինչպես նաեւ կատարված ձերբակալություններն ահաբեկչությամբ հատուցելու միջոց:

Չնայած պայթյունները PKK-ին վերագրելու Ստամբուլի նահանգապետ Մուամմեր Գյուլերի հակվածությանը, որը համարելով հնարավոր, նրան տուրք են տվել ահաբեկչության գծով փորձագետներ Էրդալ Սարըզըբեյն ու Էրջան Չիթլիօղլուն, «Բահչեշեհիր» համալսարանի ռեկտոր Դենիզ Ուլքու Արբողանն ասել է, որ այս կարգի գործողությունները «վտանգավոր» են իրական կազմակերպության համար եւ չեն համապատասխանում նրա որդեգրած ռազմավարության բնույթին: Այնուհետեւ ռեկտորն ավելացրել է. «Հնարավոր է, որ Ստամբուլի պայթյունները կապակցված լինեն «Էրգենեկոնի» գործի հետ»:

Նրան, ինչպես երեկվա համարում նշել է «Ենի շաֆաքը», անուղղակի հաստատել է ոստիկանական ակադեմիայի դասախոս, հակաահաբեկչության մասնագետ Օնդեր Այթաչը: Նա, ելնելով PKK-«Էրգենեկոն» առնչություններից, չի բացառել պայթյունների այս երկու կազմակերպությունների համագործակցությամբ իրականացումը, ապա եւ ավելացրել է. «Մի բան գիտեմ, որ պայթյունները PKK-ին վերագրելը դեռ վաղ է, վերագրելը կլինի կանխակալ սխալ մոտեցում»:

Հարցը, սակայն, պայթյունների վերաբերյալ Ստամբուլի նահանգապետի, փորձագետների, համալսարանի ռեկտորի կամ հակաահաբեկչության մասնագետի կարծիքը չէ միայն, այլ օգտագործված ռումբի տարատեսակը: «Զաման»-ի վկայությամբ, նախնական տվյալներով, գործողություններում օգտագործվել են RDX պայթուցիկներ, որոնք Թուրքիայում նորություն չեն: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ այս կարգի ռումբեր օգտագործվել են զինծառայողներ Բահրիյե Ուչոքի, Ահմեդ Թաներ Քըշլալըի, լրագրող Ուղուր Մումջուի սպանություններում, ինչպես նաեւ Անկարայի Չուկուրում եւ Դիարբեքիրի ուսմանտարանում իրականացված ահաբեկչական պայթյուններում:

Ավելին, Անկարայի անվտանգության դատարանը Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի Ուղուր Մումջուի գործը հետաքննող հանձնաժողովին հղած նամակում գրել էր, որ խնդրո առարկա պայթուցիկների օգտագործումը յուրահատուկ է գաղտնի ծառայություններին: Միաժամանակ պարզվել է, որ ցուցարարների դեմ RDX պայթուցիկներ են օգտագործվել նաեւ 1996-ի մայիսի 1-ին Ստամբուլի ասիական հատվածում: Սպանությունների պատճառ դարձած պայթյունները, նախկին PKK-ականների վկայությամբ, կազմակերպել է ժանդարմերիայի հետախուզության կազմակերպությունը: Թերեւս պատահական չեն Ստամբուլի պայթյունների գործի գիտակ մասնագետների ձեռքով կազմակերպման եզրակացությունները:

Նշելով այս ամենի մասին, «Զամանը» հարցադրում է անում, թե ինչ նպատակ են հետապնդում այս կարգի պայթյունները եւ պատասխանում է, որ այդ մասին մանրամասներն նշված է «Էրգենեկոնի» մեղադրականում, որտեղ ասվում է. «Երկրում իշխանությունների դիրքերը թուլացնելու, խառնաշփոթ իրավիճակ ստեղծելու համար կազմակերպել ահաբեկչական գործողություններ, գաղտնի տիրել պետության կառավարման լծակներին եւ հակաժողովրդական եղանակով իշխանություն ձեռք բերել»:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«Պետք է սպանել Իրանի նախագահ Ահմադինեժադին»

Այդ մասին, Ֆարս գործակալության վկայությամբ, Իսրայելում եբրայերեն հրատարակվող «Մուսաց ծեւա» թերթի էջերում գրել է Շալոմ Ֆրեդմանը: Նա նշել է. «Իրանի նախագահը ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայում մասնակցելու համար մեկնելու է ԱՄՆ: Դա պատեհ առիթ է նրանց եւ այն կազմակերպությունների համար, ովքեր մահափորձ են պատրաստում Մահմուդ Ահմադինեժադի դեմ: Առանց Ահմադինեժադի ավելի հեշտ կլինի պատերազմ սանձազերծել ընդդեմ Իրանի: Իրանի նախագահին սպանող անձը կամ կազմակերպությունը մեծ ծառայություն կմատուցի ոչ միայն Իսրայելին, այլեւ ողջ աշխարհին»:

Թեեւ Ֆրեդմանը գրել է, որ Ահմադինեժադի սպանությունը չի հանգեցնի կառավարման համակարգի փոփոխությանը Իրանում, ոչ էլ որեւէ ազդեցություն կունենա իրանական միջուկային ծրագրի վրա, ավելին, Իսրայելը, ԱՄՆ-ն ու նրա դաշնակիցները կդառնան թիրախ իսլամական այս պետության համար, այնուամենայնիվ, արժե սպանել, որովհետեւ առանց Ահմադինեժադի իրանական պետությունը չի ձգտի միջուկային զենքի ստեղծմանը: Ի դեպ, Իրաք կատարած այցի ընթացքում Իրանի Իսլամական Հանրապետության նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադը հայտարարել էր, որ ԱՄՆ-ն իր դեմ մահափորձ է պատրաստում:

Հ. Չ.

Նիկարագուային առաջարկում են օգնություն ռուսական փոքր հրթիռահամալիրների դիմաց

ԱՄՆ-ը Նիկարագուային առաջարկել է ռուսական «Ստրելա-2» շարժական հրթիռահամալիրները փոխանակել բժշկական սարքավորումների հետ: Այդ մասին հաղորդում է ՌԻԱ գործակալությունը, վկայակոչելով Նիկարագուայի հեռուստատեսության հաղորդումները: Գործարքի գումարը չի հրապարակվում:

Նիկարագուայում ԱՄՆ դեսպան Պոլ Տրիվելլին իր հեռուստահարցազրույցում ասել է, որ խոսքը 657 ռուսական կառավարելի հրթիռների մասին է: «Հուսով եմ, որ մոտ ժամանակներս մենք կստորագրենք համապատասխան համաձայնագիր», ասել է դեսպանը:

Ներկայումս Նիկարագուայի բանակի զինանոցում կա 1000 «Ստրելա-2» համալիր, որոնք ԽՍՀՄ-ը մատակարարել է 1980-ական թթ. Սանդինիստական հեղափոխության հաղթանակից հետո: Համաձայնագրի կնքման դեպքում բանակի պահեստներում կմնա մոտ 400 հրթիռահամալիր:

Արեւմտյան կիսագնդի անվտանգության ապահովման նախաձեռնության շրջանակներում ԱՄՆ-ը վերջերս տարբեր երկրներից գնել է հակաօդային պաշտպանության ավելի քան 22 հազար շարժական համալիր: ԱՄՆ-ը վախենում է, որ հակառակ դեպքում այդ զենքը կարող է հայտնվել զանազան ահաբեկչական խմբավորումների ձեռքում:

ԲԵԼԳՐԱԴ

Կարաջիչը Հաագա կտեղափոխվի հույժ գաղտնի պայմաններում

Բոսնիացի սերբերի նախկին ղեկավար Ռադովան Կարաջիչը Հաագայի միջազգային դատարանի իրավասությանը կհանձնվի հնարավորինս գաղտնի պայմաններում, առանց ԶԼՄ-ների եւ Կարաջիչի կողմնակիցների ուշադրությունը գրավելու: Վերջիններս ներկայումս բողոքի հանրահավաքներ են անցկացնում Բելգրադի այն բանտի մոտ, որտեղից Կարաջիչին շուտով պետք է արտաքսեն Հաագա: Այդ մասին հաղորդում է Ռոյթեր գործակալությունը, վկայակոչելով Սերբիայի գաղտնի ծառայությունների աշխատակիցներին:

Ռոյթերի աղբյուրի խոսքերով, Սերբիայում միայն 10 մարդ կիմանա, թե երբ եւ ինչպես են արտաքսելու Կարաջիչին:

Փաստաբան Սվետոզար Վույաչովիչի խոսքերով, Սերբիայի պատերազմական հանցագործությունների դատարանը բողոքարկում ստանալու դեպքում պետք է շատ կարճ ժամանակամիջոցում վճիռ կայացնի: Վույաչովիչը կարծիք է հայտնել, որ Կարաջիչը Հաագայի դատարանին կհանձնվի մինչեւ հուլիսի 31-ը, քանի որ այդ օրը Բելգրադում ազգայնականների խոշոր հանրահավաք է կայանալու ի պաշտպանություն բոսնիացի սերբերի նախկին ղեկավարի:

Միջազգային դատարանը Կարաջիչին մեղադրում է 1992-95 թթ. բոսնիական պատերազմում բոսնիացիների ցեղասպանություն կազմակերպելու մեջ:

Կիեւը բողոքի նոտա է հղել Մոսկվային

Ուկրաինայի ԱԳՆ-ն Ռուսաստանին բողոքի նոտա է հղել Ղրիմում ռազմածովային նավատորմի օրվա տոնակատարության ժամանակ թույլ տված խախտումների կապակցությամբ: Կիեւի դժգոհությունն է հարուցել տոնակատարության օրը Սեւաստոպոլում տեղի ունեցած հրաձգությունը, հաղորդում է Ինտերֆաքս գործակալությունը:

Հուլիսի 27-ին Սեւաստոպոլի ծովախորշում տեղի ունեցած հրաձգության կապակցությամբ հաջորդ օրը քաղաքի վարչակազմի ղեկավար Սերգեյ Կունիցինը հայտարարեց, որ միջոցառումների ընթացքում խախտվել է Ուկրաինայի կառավարության այն որոշումը, որը բացառում է հրաձգությունը տոնակատարությունների ժամանակ:

ՌԴ Սեւծովյան նավատորմի հրամանատար Ալեքսանդր Կլեցկովը ի պատասխան ասել է, որ Ուկրաինան հրաձգության որեւէ սահմանափակում չի մտցրել: Ի դեպ, Սեւաստոպոլում հրաձգությունն իրականացվել է դատարկ փամփուշտներով:

Ավելի վաղ՝ 2008-ի մայիսին Կիեւը եւ Մոսկվան արդեն վիճել էին Սեւծովյան նավատորմի կապակցությամբ: Նավատորմի 225-ամյակի տոնակատարության նախօրեին Կիեւը բողոքի նոտայով պահանջել էր հրաժարվել տոնական զորահանդեսի անցկացումից: Սակայն զորահանդեսն անցկացվել էր մայիսի 11-ին, ինչպես եւ նախատեսված էր:

Սպանվել է «Ալ Ղաիդայի» գլխավոր քիմիկոսը

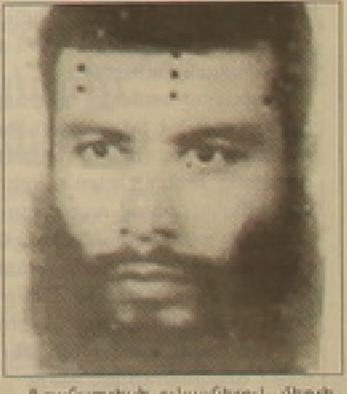

Պակիստանում ամերիկյան անօդաչու ռազմօդանավի հրթիռներից սպանվել է «Ալ Ղաիդայի» քիմիական զենքի գլխավոր փորձագետ Միդհատ Մուրսի ալ Սայիդ Ումարը: Այդ մասին Ֆրանսպրեսի թղթակցին հայտնել է Պակիստանի գաղտնի ծառայությունների անանուն աղբյուրներից մեկը:

Միեւնույն լուրը հաղորդում է BBC-ն, վկայակոչելով «Թալիբան» շարժման ներկայացուցիչների խոսքերը:

Միջադեպը տեղի է ունեցել Ազամ Վարսակ գյուղի մոտ՝ Հարավային Վազիրստանի փուշթունական ցեղերի գլխավոր քաղաք Վանից 20 կմ հեռավորության վրա:

Ռոյթեր գործակալությունն ականատեսներին վկայակոչելով հաղորդում է, որ անօդաչու ռազմօդանավի արձակած երեք հրթիռները պայթել են գյուղական մզկիթին կից մեդրեսեում: Սպանվել են 6 անձինք, այդ թվում՝ «Ալ Ղաիդայի» եւ «Թալիբանի» հետ գործակցող երեք արաբներ:

Ֆրանսպրեսի տվյալներով, մեդրեսեի շենքում թաքնված Միդհատ Մուրսի ալ Սայիդ Ումարը հրթիռահարվածի գլխավոր թիրախն է եղել: Ավելի վաղ ԱՄՆ իշխանությունները նրա գլխի դիմաց խոստացել էին 5 մլն դոլար պարգեւավճար: «Ալ Ղաիդայի» քիմիական զենքի գլխավոր փորձագետն ամբաստանվում էր Աֆղանստանի տարածքում ահաբեկիչների վարժամարզարանների կազմակերպման մեջ:

Մշակույթ

Բժիշկ-հոգեբան-գրող Սոնա Վանը պատանեկան տարիքից ապրում է ԱՄՆ-ում: Իր այցելություններ Հայաստան նա բնորոշում է որպես «ժամանակ առ ժամանակ վերադարձ հայրական տուն»: Սա այն դեպքն է, երբ հեռավորությունը ոչ թե օտարում, այլ հարազատ եւ «ուրիշ» է դարձնում հայրենի տունը: Նրա անելիքի յուրօրինակությունն ու բազմազանությունը պայմանավորված է զույգ արանով: Նրբազգացությունը, արտիստիզմն ու հմայքը տրված են ի վերուստ:

Հայ ընթերցողը ամերիկաբնակ բանաստեղծուհուն ճանաչում է «Փերածներ», «Ես անուն չունեմ», «Ես ձայն եմ լսում» ժողովածուներով, մամուլից, հեռուստաելույթներից: Հայաստանում նրա հովանավորությամբ հրատարակվում է «Նարցիս» ժամանակակից պարբերականը: Վերջերս սեպտեմբերին երբրի ընթացքում Սոնա Վանը արժանացավ Արտակ Համբարձումյանի անունը կրող մրցանակին:

ու ափսոսում հոսք դեպի աշխարհ ցանր մնացած երազանքները, հարստության համահավասարեցում հաղորդակից խորդուկների օրենքով: Պոեզի սիրտը չի կարող դեմ լինել այս գործընթացին, բայց ցավոք այն ընթանում է ոչ թե բնության, խղճի ու բարոյականության օրենքով, այլ նոր ջունգլիների սկզբունքով: Յարուս ցիրությունների ուժի ու ազդեցության ոլորտը անընդհատ մեծանում է, բայց ցավոք նույն արագությամբ չի մեծանում նրանց խիղճն ու բարոյականությունը: Գրականությունը միշված պետի լինի սրան, նոր հերոսը պետք կարողանա վեր հանել այսօրվա մարդուն ու այսօրվա մոլորակին հասուկ խնդիրները: Որպես աստվածային էսթետիզմներ մարդը, ցավոք, հաստատուն գոյություն չէ: Այն փոփոխվող կամուրջ է բնության եւ հոգու միջեւ, չկողմնորոշված ու երեւում եւ բոլորովին էլ պարտադիր չէ, որ նա վաղն ավելի լավն է լինելու, քան այսօր: Նրա կյանքը մայր բնության եւ հայր Աստծո միջեւ ձգվող ժամանակավոր գործարք է, կոմպրոմիս, ժամկետային կապույց:

Սոնա Վան. «Դժվար է ինքդ քեզ կարոտել»

- Վերջերս Վրաստանում էիք Ձեր գրքի թարգմանության առիթով, հայ պոեզիայի երկրորդ փառատոնի շրջանակներում: Պատմեք մի փոքր այդ մասին:

- Սա իմ երկրորդ այցն էր, երկրորդ փառատոնը, որին մասնակցեցի ՅԳՄ պատվիրակության կազմում: Նախորդ այցի կապակցությամբ թարգմանվել էին մի շարք բանաստեղծություններ, իսկ այս անգամ արդեն թարգմանվել էր «Ես անուն չունեմ» ժողովածուն ամբողջությամբ: Թարգմանության մասնակցումն ու նախաձեռնությունը բանաստեղծ-թարգմանիչ Անահիտ Բոստանջյանինն է: Նա վստահ էր, որ գիրքը կգտնի իր ընթերցողին՝ ելնելով նախորդ թարգմանությունների արձագանքից: Գիրքը ընթերցողին է ներկայացրել ՎԳՄ նախագահ, բանաստեղծ Մաղվալա Գոնաշվիլին, հրաշալի նախաբանով ու գնահատականի խոսքով: Շնորհանդեսներ եղան Թբիլիսիում, Գորիում եւ Բաթումում, որտեղ միաժամանակ ներկայացվեց նաեւ ՅԳՄ-ի հրատարակած «Հայ պոեզիայի անթոլոգիան»՝ կազմված 38 հայ հեղինակների գործերից: Գիրքն այսուհետեւ կունենա իր սեփական ճանապարհը:

Ընդհանուր առմամբ, հրաշալի օրեր էին: Յոգեւոր եղբայրություն է երկու օտարալեզու գողների բարեկամությունը եւ դրանից է սկսում աշխարհի խաղաղությունը: Թեկուզ երկու սարքեր կողքեր են նայում, բայց ճակատագրով դատապարտված են երկուսեք շահաբեր լուծումներ փնտրելու: Գլոբալիզացիա կոչվող շինարարի դեմ միակ սեւեռումը շահն է, իսկ փոքր ազգային պետությունները համով պատասներ են եւ պարտավոր են առավել շրջահայաց լինել:

- Միահավասարեցման մեր ժամանակներում ո՞րն է գրականության դերը:

- Յամաշխարհայնացումը բնականոն զիստեխնիկական էվոլյուցիայի հերթական փուլ է: Պարզապես հարկավոր է ճանաչել էսպի առանձնահատկությունները, հնարավոր վնասակար ազդեցություններ եւ պայքարել դրանց դեմ: Դրանցից առանձնացնում եմ ես-ի տարալուծումը եւ փոխարինումը անդեմ կորպորացիայով, խոսքի երկփեղկվածությունն ու արժեզրկումը: Սահմանների ու պատնեշների վերացումը, որը գլոբալիզացիայի ախտանշանն է, ենթադրում է ինֆորմացիայի հարստության

Բոսժուան սովորույթի, օրենքի, բնազդի կամ գիտակցության ուժով փորձում է նավարկել կյանքը, մինչդեռ հանճարը համարձակվում է դիմադրել՝ ամբողջովին չորեզրկելով ո՛չ բնությանը եւ ո՛չ էլ հոգուն: Յանճարի գործը ոգեւորում ու կյանք է տալիս, եթե անգամ այն ամբողջովին տառապանքի մասին է կամ մահվան: Ոչ միայն գրականությունը, այլեւ յուրաքանչյուր հոգեւոր ճիգ պետք ուղղված լինի մարդուն անդիմությունից փրկելու: Այլապես մնացած ամեն բան անիմաստ կլինի: Այս համատեքստում պոեզիան առավել զորու է, որովհետեւ պոետը ես-ի անունից է խոսում:

- «Նարցիս» պարբերականը այդ առումով ի՞նչ կոնկրետ միտումներ ունի: Ինչո՞ւ հենց «Նարցիս»:

- Անվան ընտրությունը բացառապես իմն է, միակ բանը, որ երբեւէ պարտադրել եմ: «Նարցիսը» ըստ Օվիդիոսի, ինքնասիրահարվածությունից բացի նաեւ ինքնաճանաչման, մեսամորֆոզի սիմվոլ է, առանց որի չի կայանում արվեստի ոչ մի գործ: Ծերման թուղթը այն հայելին է, որի վրա գրողը գտնում է իր դեմքը եւ ապրում իր նարցիսական հարցումը, առանց որի նա չէր ցանկանա այն ներկայացնել մեկ ուրիշի, հազարների: «Նարցիսը» նաեւ արձագանքի սիմվոլն է, որը միշտ է զուգորդում արարման պրոցեսին:

Պարբերականի գլխավոր խմբագիրը՝ Վահան Վարդանյանը, հայացքի ընդարձակության եւ հոգու ինտուիտիվ արագության աննախադեպ համադրության տեր մտածող մարդ է, օժտված խոսքի կամերտոնային չափով, զգոնությամբ ու ճաշակով: Խմբագրության մյուս թեւը բանաստեղծ-թարգմանիչ Շանթ Մկրտչյանն է, ժամանակային երեւույթ, գրական ու ամսագրային երկարատեւ փորձով, բանիմաց ու խոսմասոս: Այս մթնոլորտը ուսանելի ու կարեւոր կարող է դառնալ նոր գրողի համար: Ամսագրի ձեւավորողը տաղանդավոր նկարիչ Կարեն Մկրտչյանն է: Մեր խմբում է նաեւ երիտասարդ գրաքննադատ Արմեն Ավանեսյանը եւ այլ գործընկերներ:

«Նարցիսի» հիմնական նպատակն է հայ ժամանակակից գրականությունն ու միտքը ներկայացնել ժամանակակից աշխարհի գրական մշակութային կոնտեքստում, քանի որ միայն այս ձեւով կարելի է ճիշտ արժեւորել այն: Յրաշալի թարգմանչական ու գրաքննական նյութեր են տպագրվում, ոչինչ չի վերատպվում, ամեն բան արվում է առաջին անգամ եւ բացառապես «Նարցիսի» համար:

«Նարցիսը» իր սիմվոլի պես փորձում է դառնալ գրական ջրերի այն հայելին, որի մեջ յուրաքանչյուր ընթերցող կկարողանա գտնել իր դեմքն ու իր հիացումը: Գոնե ես այդպես եմ ցանկանում տեսնել այն, գուցե եւս մեկ անգամ արդարացնելու համար իմ ընտրությունը:

ԱՐՄԻՆԵ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Սայաթ-Նովան աստվածային սիրո պատգամաբեր

Յայության մի ստվար մաս, եթե ոչ յուրաքանչյուրս, վստահություն ունի թե բոլորը գիտեն մեր մեծերից շատերի, այդ թվում եւ Սայաթ-Նովայի ու նրա ստեղծագործական ժառանգության մասին: Սակայն դեռ նոր հորիզոններ կան բացելիք եւ դրանցից մեկը ներկայացվել է նոր հրատարակությամբ՝ Սայաթ-Նովայի բանաստեղծությունների ժողովածուում: «Օվոն Օվոյան» հրատարակչության տպագրած ժողովածուն ներառում է սայաթնովայագետ Յենրիկ Բախչինյանի կազմած եւ 1987-ին լույս ընծայած ժողովածուի գրեթե բոլոր հայերեն խաղերը, վրացերեն խաղերի կեսից ավելին, թուրքերենի՝ մեկ հինգերորդը Մ. Յարաթյանի եւ Յ. Բախչինյանի թարգմանությամբ: Բանաստեղծությունները դասավորված են Սայաթ-Նովայի ինքնագիր դավթարի թվագրումից անկախ: Գրքի տպաքանակը 3 հազար է, ունի հասուկ անունների եւ բարբառային բառերի բառարան, շքեղ ու նկարազարդ է, տպագրվել է «Տիգրան Մեծ» տպարանում:

Ինքը՝ Սայաթ-Նովան է ասել. «Ամեն մարդ չի կանա կարթա՝ իմ գիրն ուրիշ գրեն է» եւ դրա եւս մեկ ապացույց նշյալ գրքի առաջաբանում ներկայացնում է գրքի խմբագրական խորհրդի նախագահ Արտակ Ոսկանյանը. «Սայաթ-Նովան Աստծո սիրո, գթության, նրա խաղաղության եւ ուրախության մեջ է: Աստված սիրո կրակով Սայաթ-Նովայի մեջ է՝ կյանքով, «կենդանի ջրով», «կենաց հացով» եւ, ինչպես բանաստեղծն ինքն է ասում. «Աստուծու քերնեմեն առած Մխիթարիչ Սուրբ Յոգով»:

Նման մեկնաբանության բոլոր հիմքերը Սայաթ-Նովայի ստեղծագործություններում տեսնել-գնահատելով հանդերձ, նախկին հասարակարգում բարձրաձայնելն անհավանական կլիներ: Նոր ժամանակները սկեցին այդ հնարավորությունը եւ ճիշտ տեսանկյունից ու նորովի, բայց խիստ բնական մեկնաբանվեց բանաստեղծի ստեղծագործական ժառանգությունը:

«Սայաթ-Նովայի սիրո երգերը ցույց են տալիս նրա հոգեւոր սկզբնավորումը՝ Աստծուց սերած լինելը:

Բանաստեղծի ուղղակիորեն եւ անուղղակիորեն նկարագրած ֆիզիկական գեղեցկությունից եւ կնոջ գրավչությունից անկախ, սիրային հարաբերությունները կրում են բարձրացնող, վեհացնող բնույթ: Ֆիզիկական գեղեցկությունն ու գրավչությունը երբեք չեն մոտենում անպարկեշտության, սանձարձակության սահմանին: Նրա սիրերգությունը մեր առաջ սիրային հարաբերությունների իդեալական աշխարհ է բացում», խմբագրականում ասում է Արտակ Ոսկանյանը, որի մեկնաբանությամբ սայաթնովյան սիրերգությունը մղում է արարչի զովերգմանն ու սովորեցնում, որպեսզի փառքի լուսապսակը չսանի ֆիզիկական գեղեցկությանը եւ չխոնարհվենք անուանության կենսաբանական կողմի առջեւ:

Սայաթ-Նովան գրքում դիտարկվում է որպես Աստծո սիրո պատգամաբեր եւ որպես այն կրող ու դրանով առաջնորդվող: Սակայն սա հրատարակության միակ եզակի մոտեցումը չէ: Սեսս նկարազարդում

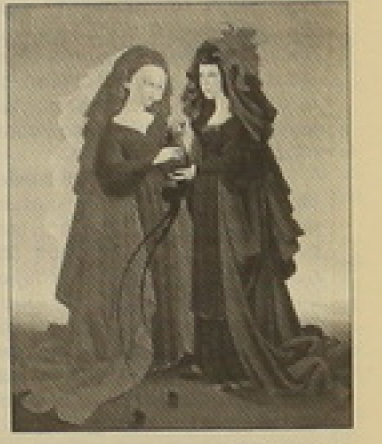

«Հանդիպում»

չպահանջող չափազանց պատկերային գրականության այս հրատարակության նկարազարդումն էլ արված է խիստ գունեղ, տպավորիչ եւ մինչ այսօր Սայաթ-Նովայի գործերին առնչվող որեւէ պատկերի հետ (տիեզերապատկերների ձեւավորում է արել Յակոբ Կոջոյանը) ընդհանրություն չունեցող նկարաշարով: Այն հեղինակել է նկարիչ Մայիս Մխիթարյանը՝ եվրոպական կերպարվեստի սրբապատկերային սկզբունքով, վառ գույներով, լուսավոր միջավայրի ստեղծմամբ ու խաղաղակերտությունների եւ մշակույթների համահունչ ներդաշնակմամբ:

Նկարազարդումը, որ շարք է, Սայաթ-Նովայի ստեղծագործությունների ուղեկցությունն է, որ կարող է ապրել նաեւ անկախ:

Ի դեպ, հրատարակությունը «Օվոն Օվոյան» հիմնադրամի ձեռնարկած հայ գրականության մեծերի գործերի ժողովածուների շարքի առաջինն է եւ կշարունակվի նույնքան շքեղ գրքերով, ինչպես վստահեցրեց հիմնադրամի փոխնախագահ Անահիտ Բոստանջյանը:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Վախճանվել է արաբ խոշորագույն ռեժիսորներից Յուսուֆ Շահինը

Կիրակի օրը լրատվամիջոցները գուժեցին արաբ խոշորագույն ռեժիսորներից մեկի՝ Յուսուֆ Շահինի մահը: Նա 82 տարեկան էր եւ հունիսից ուղեղի արյան զեղման հետեւանքով առաջացած անգիտակից վիճակում գտնվում էր Մաադիի (Կահիրե) զինվորական հիվանդանոցում: Բուժման նպատակով Ֆրանսիա տեղափոխումը ապարդյուն էր անցել:

Շահինը ծնվել էր լիբանանցի արաբ քրիստոնյաների ընտանիքում եւ 50 տարի շարունակ զբաղվել էր կինեմատոգրաֆիայով, դառնալով Եգիպտոսի լավագույն ֆիլմարտադրիչների շարքում: Նրա ավելի քան 40 ֆիլմերը շոշափել են ինչպես հասարակական, կենցաղային, այնպես էլ քաղաքական թեմաներ, որոնց համար էլ երբեմն քննադատվել է: Վերջին շրջանի ֆիլմերից հատկանշական են «Ցեսսություն Բոնապարտ» (1985), «Ճակատագիր» (1997) եւ «11/09/01» (2002): Բայց նրա լավագույն ստեղծագործությունը համարվում է «Յողը» (1969) կինոնկարը: Երեք անգամ Կաննի «Ոսկե արմավենի» եւ մեկ անգամ Վենետիկի «Ոսկե առյուծ» մրցանակների թեկնածու է առաջադրվել: Այս վերջինը՝ իր 2007 թվի «Քաոս» ֆիլմի համար:

1997-ին Կաննի միջազգային փառատոնի ժամանակ նրան շնորհվել է «Ֆիլմարվեստում երկարամյա ծառայությունների» համար նախատեսված մրցանակը: Միջազգային կինոարվեստը նրան է պարտական Օմար Շարիֆին հայտնագործելու համար: Շարիֆը հռչակվեց որպես դերասան հատկապես «Արաբիայի Լոուրենսը» (1962) եւ «Դոկտոր Ժիվագո» (1965) ֆիլմերում ստանձնած դերերի համար: Նա նաեւ մեր հանդիսատեսին ծանոթ է Անրի Վերնոյի «Մայրիկ» ֆիլմով:

Շահինի «Արտագաղթողը» (1994) ֆիլմի ցուցադրումը (հիմնված աստվածաշնչյան Յովսեփի կերպարի վրա) արգելված է եղել Եգիպտոսում: Արմատական իրավաբանները առարկել են, որ առաքյալի կյանքի վերաբերյալ հատվածներ կան ֆիլմում:

Շահինն իր ետին թողնում է ֆրանսիացի կնոջը՝ Քոլեթին: Նրանք երեխաներ չունեին:

Հ.Օ.

Հայաստանի մարզիկներն օլիմպիական խաղերում

Օքսեն Միրզոյանը շարունակեց հայկական ծանրամարտի ավանդույթները

1988, Սեուլ, 24-րդ ամառային օլիմպիադա

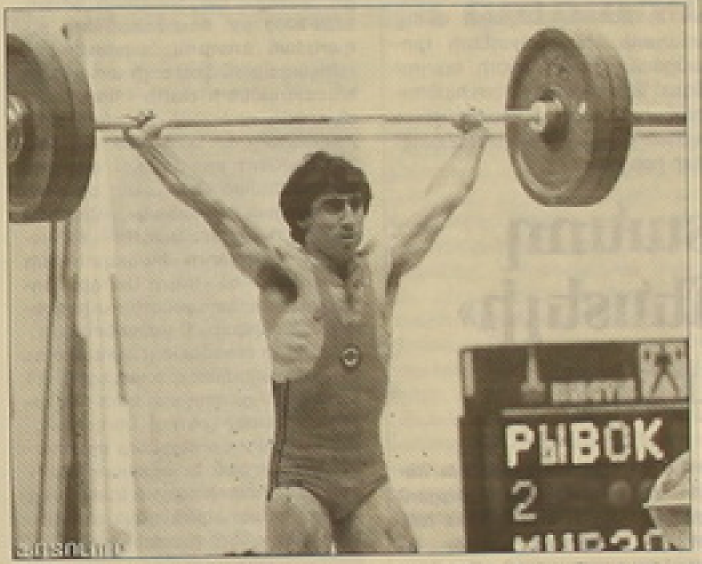

1988-ի սեպտեմբերի 17-ից հոկտեմբերի 2-ը Կորեայի մայրաքաղաք Սեուլում 24-րդ ամառային օլիմպիադայի պարգեւները վիճարկեցին 160 երկրների 9417 մարզիկներ: Խորհրդային մարզիկները ութամյա ընդմիջումից հետո կրկին ներգրավվել էին օլիմպիական մրցապայքարում: Ինչպես հայտնի է, քաղաքական դրդապատճառներով ԽՍՀՄ-ը եւ սոցիալիստական երկրների մեծամասնությունը բոյկոտել էին 1984-ին Լոս Անջելեսում կայացած 23-րդ օլիմպիական խաղերը՝ ի պատասխան 1980-ին ԱՄՆ-ի եւ կապիտալիստական մի խումբ երկրների համանման քայլի: Ինչ խոսք, Լոս Անջելեսում հայ մարզիկները կարող էին օլիմպիական մեդալներ նվաճել: Դա մասնավորապես վերաբերում է հայ ծանրորդներ Յուրի Վարդանյանին, Յուրի Սարգսյանին եւ Օքսեն Միրզոյանին: 1983-ին Մոսկվայում կայացած ծանրամարտի աշխարհի առաջնությունում եւ 1984-ին Վառնայում անցկացված «Բարեկամության գավաթի» մրցումներում նրանց ցույց տված արդյունքները զգալիորեն գերազանցում էին Լոս Անջելեսի օլիմպիական չեմպիոնների ցուցանիշները: Այնպես որ մեր ծանրորդների բոյկոտը ԱՄՆ-ում ոսկե մեդալ նվաճելու իրական հնարավորություն կորցրեց:

Մեր ծանրորդներն իրենց գերազանց դրսեւորեցին Սեուլում՝ շարունակելով հայկական ծանրամարտի լավագույն ավանդույթները: Օլիմպիական մրցահարթակ էին դուրս եկել 62 երկրների 228 ծանրորդներ: Մինչեւ 56 կգ քաշային կարգում վստահ ելույթ ունեցավ **Օքսեն Միրզոյանը**՝ երկամարտի 292, 5 կգ (127,5+165) արդյունքով արժանանալով օլիմպիական չեմպիոնի տիտղոսին: Նա 5 կգ-ով գերազանցեց չին ծանրորդ, արծաթե մրցանակակիր Ինցյան Հեին, իսկ բրոնզե մրցանակի արժանացած մեկ այլ չին ծանրորդ Շոուքին Լյուն Օքսենին զիջեց 25 կգ-ով: 1983-ին Օքսենը դարձել էր աշխարհի չեմպիոն: 2-ական անգամ էլ աշխարհի առաջնություններում արժանացել էր արծաթե եւ բրոնզե մեդալների:

Հայաստանի երկրորդ պատվիրակն էլ՝ **Իսրայել Միլիտոսյանը** դարձավ մրցանակակիր: Մինչեւ 67,5 կգ քաշային ծանրորդների մրցավեճում գյումրեցի ծանրորդը մինչեւ վերջ պայքարեց օլիմպիական չեմպիոնի տիտղոսի համար: Ի վերջո, նա երկամարտի 337,5 կգ (155+182,5) արդյունքով գրավեց 2-րդ տեղը՝ ընդամենը 2,5 կգ-ով ոսկին զիջելով ԳԴՀ-ի ներկայացուցիչ Յոախիմ Կունցին: Բրոնզե մրցանակակիր, չին ծանրորդ Յինհե Լին Միլիտոսյանին զիջեց 12,5 կգ-ով:

Չափազանց լարված մրցապայքարում անցավ ըմբիշների մրցավեճը: Հայաստանցի երկու մարզիկներն էլ տուն վերադարձան օլիմպիական մեդալներով: Հայաստանին օլիմպիական չեմպիոնի երկրորդ տիտղոսը պարգեւեց հունահռոմեական ոճի ըմբիշ **Լեւոն Ջուլֆալակյանը**: Նա կրում էր ԽՍՀՄ-ի, Եվրոպայի եւ աշխարհի չեմպիոնների տիտղոսները: Եվ ահա Սեուլում գյումրեցի ըմբիշն իր մեդալների հավաքածուն համալրեց օլիմպիադայի ոսկե պարգեւով: Մինչեւ 68 կգ քաշային ըմբիշների մրցաշարում Լեւոնը վստահ ելույթներ ունեցավ եւ առավելության հասնելով մրցակիցների նկատմամբ՝ կանգնեց պատվո պատվանդանի վերին աստիճանին: Իր պատրաստվածությամբ աչքի ընկավ նաեւ ազատ ոճային ըմբիշ **Ստեփան Սարգսյանը**, որը արծաթե մեդալ նվաճեց մինչեւ 62 կգ քաշային կարգում:

Այսպիսով, Սեուլի օլիմպիադայում հայ մարզիկները նվաճեցին 2-ական ոսկե եւ արծաթե մեդալ: Գնդակային հրաձգության մրցումներում **Հրաչյա Պետիկյանը** գրավեց 6-րդ տեղը: Թեթեւաքաշների մրցումներում հանդես եկավ **Ռոբերտ Էմմիյանը**: Ինչպես 8 տարի առաջ Մոսկվայում, Սեուլում էլ մականախաղի ԽՍՀՄ հավաքականի կազմում էր **Սոս Հայրապետյանը**: Առանց պարգեւի մնաց նաեւ բռնցքամարտիկ **Միխայիլ Ղազարյանը**, որին չհաջողվեց հասնել կիսաեզրափակիչ:

«Արարատին» շրջանցել չհաջողվեց

4-րդ տուրից հետաձգված «Միկա»-«Փյունիկ» հանդիպումով ավարտվեց ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 2-րդ շրջանը: Երկու թիմերն էլ ջանք են գործադրում հասնելու առաջատարի դերը մեկնարկից ստանձնած «Արարատին»: «Միկան» հաջողության դեպքում կշրջանցեր արարատցիներին եւ 2-րդ շրջանը կավարտեր աղյուսակի առաջին հորիզոնականում: Նման հեռանկարը ոգեւորել էր «Միկայի» ֆուտբոլիստներին, որոնք հատկապես առաջին խաղակեսին ակտիվ խաղ ցուցադրեցին եւ ստիպել էին «Փյունիկին» ավելի շատ հոգ տանել սեփական դարպասի պաշտպանության մասին:

Դաշտի տերերը բավական վտանգավոր գրոհներ էին կազմակերպում եւ դրանցից մեկն ավարտվեց «Փյունիկի» դարպասի գրավմամբ: 18-րդ րոպեին Ֆյոդորովը ճշգրիտ փոխանցումով հարվածի դուրս բերեց Ալեքսին եւ վերջինս գրավեց դարպասը: 27-րդ րոպեին «Միկան» հիանալի հնարավորություն ուներ կրկնապատկելու հաշիվը: Զազա Սախոկիան մեն-մենակ հայտնվեց դարպասապահի դիմաց, սակայն վերջինս հետ մղեց հարվածը: Փյունիկցիներն էլ իրենց հերթին գոլային երկու լավ պահ չիրացրին: Արթուր Եդիգարյանի հարվածը որսաց Սոսո Գրիշիկաշվիլին, իսկ Վարդան Պետրոսյանը մոտ տարածությունից վրիպեց:

2-րդ խաղակեսում երկու թիմերն էլ շարունակեցին ակտիվ գործողությունները: Փյունիկցիները մեծ ուժերով էին հարձակվում՝ ձգտելով փրկել խաղը: Եվ դա նրանց հաջողվեց: 77-րդ րոպեին Արթուր Եդիգարյանը հավասարեցրեց հաշիվը: Հետագայում երկու թիմերն էլ կարող էին կորզել հաղթանակը, սակայն այլեւս գոլ չգրանցվեց: Խաղն ավարտվեց մրցակցային ոչ-ոքի (1-1) արդյունքով: Առաջնության 3-րդ շրջանը կմեկնարկի օգոստոսի 2-ին:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	14	9	2	3	22-11	29
2. Միկա	14	8	4	2	21-11	28
3. Փյունիկ	14	7	4	3	14-7	25
4. Բանանց	14	7	3	4	18-10	24
5. Գանձասար	14	6	3	5	20-16	21
6. Ուլիս	14	4	1	9	10-16	13
7. Շիրակ	14	3	2	9	8-19	11
8. Կիլիկիա	14	2	1	11	9-32	7

Ռմբարկուները

Մարկոս Պիզելի	«Արարատ»	10
Նարեկ Բեգլարյան	«Միկա»	6
Գեւորգ Ղազարյան	«Փյունիկ»	4
Արսեն Բալաբեկյան	«Բանանց»	4
Նորայր Գյոզալյան	«Բանանց»	4
Բենիամին Մանուչարյան	«Գանձասար»	4
Ալեքսանդր Պետրոսյան	«Գանձասար»	4
Կարեն Խաչատրյան	«Կիլիկիա»	4

Ռոնալդինյոյի մարզաշապիկների պահանջարկը մեծ է

Բրազիլացի Ռոնալդինյոն «Միլանի» կազմում հանդես կգա անսովոր՝ 80 համարի մարզաշապիկով: Ներկայում նրա մարզաշապիկները մեծ պահանջարկ ունեն «Միլանի» երկրպագուների շրջանում: Միայն մեկ օրվա ընթացքում ինտերնետային կայքերում 11 հազար մարզաշապիկի պատվեր է ստացվել: Ռոնալդինյոն պատրաստվում է Բրազիլիայի հավաքականի կազմում մասնակցելու Պեկինի օլիմպիադայի ֆուտբոլի մրցաշարին: Նա նշանակվել է հավաքականի ավագ:

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՍԱԳՐԱՆՔԸ

Ռինգից դուրս էլ հետեւողական պայքար Աբրահամի դեմ

Գերմանական լրատվամիջոցներ «Վելթ-օնլայնը», «Բեռլիներ մորգենփոստը» տեղեկացնում են, որ Շտրալզունդի դատախազությունը գործ է հարուցել 28-ամյա բռնցքամարտիկ աշխարհի չեմպիոն Արթուր Աբրահամի դեմ՝ Ռյուգենի մարզամամբարում մարզի սկզբին մեռնող կանանցից մեկին սեռական բնույթի բռնի գործողությամբ անհանգստացնելու համար: **«Ազգը»** ապրիլի 30-ին անդրադարձել է աղմկահարույց այս պատմությանը, ուր գործ «սարքելու» հետեւողականությունը, թվում է, իրականում այնքան էլ ծանրակշիռ զբաղմունք չէ ոմանց համար: Գերմանական թերթերը հիշեցնում են, որ Աբրահամը պրոֆեսիոնալ ռինգում անպարտելի է, եւ ինչպես ժամանակին, այնպես էլ հիմա իր հասցեին ուղղված մեղադրանքը չի ընդունում: Զաուերլանդի ակումբը «միանգամայն անհիմն» է համարում կասկածանքը եւ նկատել տալիս, որ հայազգի մարզիկը դրա համար նյարդայնանալու պատճառ չունի, իրենք շատ հանգիստ սպասում են պատճառաբանների վճռին:

Անշուշտ հետաքրքրական է, թե ինչու է ապացույցների բացակայությամբ հարուստ հիշյալ պատմությունը հանրային ուշադրությանն այսքան ներկայացվում, հեռարձակվում տեղական ռադիոյով, ժամանակը, որ դրանից հետո հյուրանոցում էլ զարմացել են, թե իրենց՝ արդեն նախկին աշխատակցուհին իր կամքին հակառակ համբույրի ու անհանգստության պայմաններում ինչո՞ւ չի սեղմել յուրաքանչյուր պահին հասանելի տագնապի ազդանշանային կոճակը:

Այդուհանդերձ հուսալ է, որ Բերգենի դատարանը դեռ որոշի՝ ընդունում է հայցն ու գործ սկսում, թե՝ կարճում այն: Եթե պարզվի, որ Աբրահամը մեղավոր է, նա կպատժվի, գրում են գերմանական թերթերը: Մեր հարցմանն ի պատասխան Աբրահամի շահերի պաշտպան Ստեփան Թաշչյանն ասաց, թե ինքը համոզված է, որ հոկտեմբերի 14, 16-ին նշանակված դատական նիստում դատարանը գործը կարճելու է՝ բավարար ապացույցներ չլինելու պատճառաբանությամբ, իսկ ինքը հակընդդեմ հայցով դիմել է դատախազություն:

Բեռլինահայ փաստաբանն ուրախ է, որ գործը վերջապես կհասնի դատարան, կպարզվի իրականությունը՝ վերջ տալով շինծու մեղադրանքներին ու արհեստածին շահարկմանը:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

Բելյավսկին գլխավորեց աղյուսակը

Հունգարիայում ընթացող շախմատի միջազգային մրցաշարում Գաբրիել Սարգսյանին առայժմ չի հաջողվում հաղթանակ տոնել: 4-րդ տուրում Գաբրիելը ոչ-ոքի ավարտեց պարտիան հոլանդացի գրոսմայստեր Դանիել Սթելվագենի հետ: Դա հայ շախմատիստի 3-րդ անընդմեջ ոչ-ոքին էր: 4 տուրից հետո Սարգսյանը 1,5 միավորով 5-րդ տեղում է:

Առաջատարի դերը ստանձնեց Ալեքսանդր Բելյավսկին, որը սեւերով հաղթելով Ֆերենց Բերկեշին, վաստակեց 3 միավոր: 2,5-ական միավոր ունեն Մաքսիմ Լագրավն ու Դանիել Սթելվագենը: Լագրավը սեւերով հաղթեց Պետեր Ասեին: Վերջինս 0,5 միավորով եզրափակում է աղյուսակը: 2 միավոր ունի Բերկեշը:

Անտոնիոն կատարեց խոստումը

Անտոնիո Մարգարիտոն նվաճեց WBA-ի վարկածով կիսամիջին քաշային կարգում աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը՝ Լաս Վեգասում 11-րդ ռաունդում նոկաուտի ենթարկելով Միգել Կոտոյին: Վերջինս պրոֆեսիոնալ ռինգում առաջին պարտությունը կրեց:

Այդ մենամարտին բռնցքամարտի սիրահարներն անհամբերությամբ էին սպասում: Եվ մենամարտն արդարացրեց նրանց սպասելիքները: Հետաքրքրական է, որ Կոտոյի հետ հանդիպմանը պատշաճ ձեւով նախապատրաստվելու համար Մարգարիտոն նույնիսկ հրաժարվեց IBF-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի իր տիտղոսից: Մենամարտից առաջ Կոտոն հայտարարել էր, որ անպայման ռինգից հեռանալու է հաղթանակած: Իր հերթին Մարգարիտոն նշել էր, որ պետք է հաղթի նոկաուտով. «Ցանկանում եմ նոկաուտի ենթարկել Կոտոյին եւ վստահ եմ ուժերիս: Կարող եմ հուսալ ասել, որ մենամարտը 12 ռաունդ չի տեւի: Ինձ համար շատ կարեւոր է առաջինը պարտության մատնել Կոտոյին, որպեսզի ապացուցեմ, որ լավագույնն եմ քաշային իմ կարգում»:

Անտոնիո Մարգարիտոն կատարեց խոստումը: Նա ակտիվ անցկացրեց ողջ մենամարտը: 11-րդ ռաունդում նրա ուժգին հարվածից հետո Կոտոն հայտնվեց նոկդաունում, բայց կարողացավ վեր կենալ: Մարգարիտոն կրկին հարվածներ տեղաց մրցակցի վրա եւ Կոտոն դարձյալ հայտնվեց նոկդաունում, որից հետո նրա մարզավարները դադարեցրին մենամարտը: Այս հաղթանակն Անտոնիոյին չեմպիոնական 3-րդ տիտղոսը պարգեւեց:

Կգերազանցվի՞ Սփիցի ռեկորդը

1972-ին Մյունխենում կայացած ամառային օլիմպիական խաղերում ամերիկացի լողորդ Մարկ Սփիցը յուրօրինակ նվաճման հասավ՝ արժանանալով 7 ոսկե մեդալի: Այդ ռեկորդը մինչ օրս ոչ մեկին չի հաջողվել նույնիսկ կրկնել: Օլիմպիական խաղերի քառակի չեմպիոն, համբավավոր ռուսաստանցի լողորդ Ալեքսանդր Պոպովի կարծիքով Պեկինում Սփիցի ռեկորդը հնարավորություն ունի գերազանցելու ամերիկացի Մայքլ Ֆելփսը: Նա 2004-ին Աթենքում կայացած օլիմպիական խաղերում 6 ոսկե մեդալ էր նվաճել: Ըստ Պոպովի, Ֆելփսը զգալիորեն կատարելագործել է իր տեխնիկան եւ կարող է Պեկինում 8 ոսկե մեդալ նվաճել:

Գրանտը հավելավճար կստանա

«Չելսիի» նախկին գլխավոր մարզիչ Ավրամ Գրանտը որոշել է դատական հայց չներկայացնել Ռոման Աբրամովիչի դեմ, քանի որ վերջինս համաձայնել է նրան լրացուցիչ փոխհատուցում վճարել: Ակումբի հետ պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար Աբրամովիչը Գրանտին 5 մլն ֆունտ ստեռլինգ էր վճարել, ինչից վերջինս դժգոհ էր: Եվ ահա, «Չելսիի» սեփականատերը խոստացել է եւս 3,5 մլն վճարել:

Էջը պատրաստեց ԱԵՐՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Հուլիսի 23-ի «Արմենտելի» գլխավոր տնօրենի հայտարարությունները մասնագետների մեջ առաջացրին միանշանակ արձագանք, ուղղակիորեն հայտարարված էր, որ «Արմենտելը» ընդունում է այլ ՀՀ օպերատորների հետ համագործակցության գաղափարը: Ավելին, արտահայտված էին «համատեղ ներդրումներ» խոսքերը, ասված էր, որ այդ ներդրումների վերաբերյալ հնարավոր են հանդիպումներ «Արմենտելի» հետ, անհրաժեշտ է միայն նախօրոք զգուշացնել այդ մասին «Արմենտելին»:

Այդպիսի հայտարարություն առաջին անգամն է հնչում «Արմենտելի» ներկայացուցչից, ինչը տեղիք է տալիս մտածելու, թե ինչ է պատահել:

...րի, գործարարների եւ հարուստ անհատների կենտրոնացման վայրերում: Իհարկե, 3G ծառայություններից շահույթ ստանալը Հայաստանում հնարավոր չի թվում մոտ ապագայում:

Եվ այս պայմաններում «Արմենտելը» ղեկավարվելով տեղական որոշ մասնագետների կարծիքով, որոշում է կայացրել տվյալների փոխանցման եւ ինտերնետ հասանելիության ծառայության մատուցման մասին՝ գերցածր գներով, տրամադրելով 12 000 դրամով անսահմանափակ ստացման հնարավորությամբ ծառայություն:

Առաջարկվող ծառայությունն ընդգրկում է մոտ 5000 օգտվողի, ամսական մուտքերը չեն գերազանցում

...թյան ծավալի փոխանցում, որն արժե 0,006 դրամ «ՀայԼայն» ծառայության համար: Հաշվի առնելով գործող դրույքաչափերը, ձայնին տրվող նախապատվությունը՝ ցանցերում կարելի է բազմապատկել այս թիվը 10-ով, ինչը, սակայն, հանգեցնում է 100 անգամ ավելի ցածր գնի, ինչ որ ունենք այսօր:

Այսպիսով, կարելի է եզրակացնել, որ մինչեւ «ՀայԼայն» ծառայության սկսելը, տվյալների փոխանցման եւ հեռախոսակապի գները համաչափ էին: Տվյալների փոխանցման համար գների հարյուր անգամ նվազեցումից հետո հանրությունն իրավամբ է պահանջելու նույնքան անգամ հեռախոսակապի գների իջեցում:

Վերեւ՝ դեպի ներքեւ տանող աստիճանով կամ «Արմենտելի» զարգացման ծրագրերը

Հայաստանում աղմկալից հայտարարում են տեղեկատվական եւ հեռահաղորդակցության տեխնոլոգիաների ոլորտի առաջնահերթության մասին, բայց ցայսօր ունենք միայն ապացույցներ, որ ամենահետեւ խնդիրներն անգամ Հայաստանի համար այս ոլորտում դարձել են անլուծելի: Ինչ վերաբերում է այս ոլորտում իր բացառական դերը խաղացած «Արմենտելին», ապա այդ առնչությամբ էլ հարցականները մինչ օրս ավելի շատ են, քան այդ ընկերության գործունեությանն առնչվող լուծումները:

Վերլուծությունը թույլ է տալիս նկատել, որ «Արմենտելը» հետեւողականորեն կորցնում է բջջային կապի շուկայի իր բաժինը: Այսօր միայն ամեն չորրորդ զանգն է ուղղվում «Արմենտելի» ցանց արտասահմանից, մնացած զանգերն ուղղվում են «Վիվասել»: «Արմենտելի» նախորդ ղեկավարը «խորհրդային» մեթոդներով ստիպեց գնել 170 000 հարց այն բաժանորդներին, որոնց համար նախատեսված էր ֆիքսված կապի հեռախոսագծի տեղադրում՝ պահպանելով դիրքը եւ «600 հազար օգտվող» կարգախոսը: Նմանատեսակ «խորհրդային» մեթոդներով մեկից գանձում են 6 վայրկյանի համար վարձ՝ ամեն մի «բաժանորդը գտնվում է ռադիոծածկույթից դուրս» հաղորդման համար: Սակայն դա նրան թույլ չտվեց պահպանել իր դիրքը, նույն «խորհրդային» եղանակով նրան հեռացրին Հայաստանից:

Ֆիքսված հեռախոսակապն ամբողջ աշխարհում է կորցնում իր նշանակությունը, Հայաստանը բացառություն չէ: ԱյՓի հեռախոսակապի ազատականացումն էլ ավելի իջեցրեց միջազգային կապից ստացվող եկամուտները: «Արմենտելի» պարագայում խնդիրն ավելի է բարդանում, հաշվի որ ընկերության ներսում գործում է ուժեղ, թաքնված մի խումբ, որը 2000-06 ընթացքում ստեղծել է ներմուծվող րոպեները թափանցելու կատարյալ մի մեխանիզմ: Թափոնված գումարները գնահատվում են 10-20 մլն ԱՄՆ դոլար տարեկան, ընդ որում այդ գումարները Հայաստան չեն էլ մտնում: Նորագույն խուսափական բիլինգ համակարգի ներդրումը հազիվ թե օգնի իրավիճակը, հաշվի որ այդ համակարգին մեկնարկային տվյալները տրամադրում են հենց այդ խմբի մասնակիցները: Որոշ տվյալների համաձայն, այդ խմբի հետ պայքարը կհանգեցնի գների էլ ավելի իջեցման եւ շահութաբերության նվազեցման:

Էկզոտիկ 3G ծառայությունները դեռ պետք է ապացուցեն իրենց արդյունավետությունը զարգացած երկրներում, որտեղ դրանք փոքր ծավալի ծառայություն են բոլորովին մատչելի-

20 000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամը, սակայն ծառայության մատուցման համար ծախսվում է հարյուր հազարավոր ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ: Նշենք, որ մեկ «լավ» հեռախոսակապի բաժանորդ ապահովում է ամսական 20 000 ԱՄՆ դոլարի համարժեք եկամուտ: Սակայն հասարակական ուղղությամբ այս փաստի շուրջն ավելի լայն ստացվեց, քան կարող էր ենթադրել «Արմենտելի» ղեկավարությունը, իսկ հետեւանքները կարող են դառնալ պարզապես դրամատիկ:

Սկսենք նրանից, որ կապը նույնպես ենթարկվում է տնտեսագիտության օրենքներին, եւ ամեն մի ծառայություն ունի իր ինքնարժեքը: Հաշվարկելով «ՀայԼայն» ծառայության ինքնարժեքը՝ «Արմենտելը» ստիպված է հաշվի առնել գների, ենթակառուցվածքների արժեքը, աշխատողների աշխատավարձերը եւ ձգտում է հնարավորինս նվազեցնել այդ ինքնարժեքը, այնպես որ, «ՀայԼայն» ծառայության համար չընդունելի ոչ բարեխիղճ մրցակցության մեջ:

Բայց այդ դեպքում հարց է առաջանում, իսկ ինչպես հիմնավորել 5 դրամից 7 դրամ մեկ րոպե հեռախոսակցության սակագինը: Չէ՞ որ այս դեպքում էլ է անհրաժեշտ հաշվի առնել գների, ենթակառուցվածքի գինը, աշխատողների աշխատավարձերը: Պարզվում է, որ կիրառելով «ՀայԼայն» ծառայության համար սահմանված սակագները՝ մեկ րոպե ներքին հեռախոսակապի վարձը ստացվում է 0,05 դրամ, ինչը մոտ 100 անգամ էժան է այսօրվա գործող սակագնից:

Այստեղ կարեւոր է նշել, որ հաշվարկը հիմնված է այն փաստի վրա, որ մեկ րոպե հեռախոսակապը պահանջում է 0.2 Մբայթ տեղեկատվու-

Այսպիսով, չստանալով եւ որեւէ եկամուտ «ՀայԼայն» ծառայությունից՝ «Արմենտելը» հերթական անգամ փչացրեց իր հարաբերությունները շուկայի մասնակիցների եւ կարգավորող մարմինների հետ: «Արմենտելը» կտրեց այն ճյուղը, որի վրա նստած էր իր ստեղծման օրվանից՝ րոպեների վաճառից ստացվող գերշահույթներից:

Անհավանական է թվում, որ հնարավոր է մեծացնել «ՀայԼայն» ծառայության սակագինը, իջեցնել մրցակիցների համար գները կամ ոչնչացնել նրանց տվյալներով (նման գործունեության հաջող փորձառություն ունի այսօրվա ղեկավարը, ինչի մասին նա հայտնել է ՀՀ բարձրաստիճան պաշտոնյայի): Հարցն արդեն միջօպերատորային չէ, այսօր խոսքը համընդհանուր նշանակություն ունեցող ծառայության մասին է, մեկ րոպեի սակագնի մասին:

Այսօր «Արմենտել» ՓԲԸ ղեկավարության համար չի երեւում որեւէ արժանի ելք ստեղծված իրավիճակից: Վերջ ի վերջո, «Արմենտելի» բաժնետերերը միայն բարեգործությամբ չէ, որ զբաղվում են, եւ 100 անգամ ավելի թանկ ծառայությունը մատուցելը անընդունելի եղել չէ «Վիմփելկոմի» համար:

Երեւի սա է այն պատճառը, որը դրդել է «Արմենտելի» ղեկավարությանը հայտնել իր կողմից համագործակցության պատրաստակամության մասին: Համոզված ենք, որ շուկայի բոլոր մասնակիցները գնահատում են «Արմենտելի» դերը մեր երկրի համար եւ կկցեն համագործակցել «Արմենտելի» հետ ծառայությունների որակի բարձրացման գործում:

ԳՐԻԳՈՐ ՍԱՐՅԱՆ
«Արմինկոյի» տեխնիկական տնօրեն

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Կենտրոնական բանկի խորհրդի նիստում

Կենտրոնական բանկի խորհուրդը հուլիսի 29-ի նիստում, որը վարում էր ԿԲ նախագահ Արթուր Ջավադյանը, հաստատեց «Կարգավորվող շուկայի մասնակիցների եւ հավելյալ թողարկողների կողմից թույլ տրված խախտումների մասին կարգավորվող շուկայի օպերատորի կողմից կենտրոնական բանկին տեղեկացնելու կարգը» կանոնակարգ 5/05-ը, 2008-2009 թթ. հուշադրամների թողարկման ծրագրով նախատեսված «Միջազգային ֆուտբոլի արվանդը» հուշադրամների շարքի «Պելե» հուշադրամի դիմերեսի եւ դարձերեսի ուրվագծերը եւ 2008-2009 թթ. հուշադրամների թողարկման ծրագրով նախատեսված «Խաչատուր Աբովյանի ծննդյան 200-ամյակ», «Մխիթար Գոշի «Դատաստանագրքի» 825-ամյակ», «Գլաձորի համալսարանի 725-ամյակ» եւ «Սուրբ Սարգիս Զորավար» հուշադրամների ուրվագծերը եւ տեխնիկական չափանիշները:

Խորհրդի որոշմամբ լրացումներ եւ փոփոխություններ կատարվեցին «ՀՀ տարածքում գործող բանկերի ինվեստիցիոն արժեթղթերում ներդրումների հնարավոր կորուստների պահուստի ձեւավորման եւ օգտագործման» կարգում, փոփոխություն կատարվեց «Ապահովագրական ընկերությունների ակտիվների դասակարգման եւ հնարավոր կորուստների պահուստների ձեւավորման եւ օգտագործման կարգը» կանոնակարգ 3/09-ում:

Խորհուրդը որոշեց ուժը կորցրած ճանաչել «Նորաձեւություն Ա եւ Ա հանրախանութ» (լիցենզիա՝ թիվ 747) արտարժույթի փոխանակման կետին տրամադրված արտարժույթի առուվաճառքի գործունեության լիցենզիան: Գործունեության վայրի փոփոխության հետ կապված վերաձեւակերպվեց «ՄԱԼԵՆ» ՍՊԸ գրավատան թիվ ԳԳ-Ե 042 լիցենզիան: Գրավատունը գործելու է ք. Երեւան, Արաբկիր համայնք, Կասյան փողոց 8, թիվ 36 արվեստանոց հասցեում:

ԿԲ խորհուրդը «Գլոբինվեստմենթս» ՍՊԸ-ին «Money Gram» արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցության թույլտվություն տրամադրեց, իսկ «ԱՄԵՐԻԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ին տրամադրվեց «VISA» արտասահմանյան վճարահաշվարկային համակարգում մասնակցության թույլտվություն:

ԿԲ կառավարման բարձրագույն մարմինը որոշեց «Արեւելք-Հայկական բանկ» առեւտրային բաժնետիրական լուծարվող բանկը լուծարված եւ գործունեությունը դադարած համարել:

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Մրցույթի հրավեր 082/08

ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ՝ Երեւանի Ավան համայնքի Յոլիանների եւ Իսահակյան թաղամասերի 23 բազմաբնակարան շենքերում հարցումներ անցկացնելու եւ արդյունքների վերլուծությունն իրականացնելու համար:

Մրցույթի մանրամասն հրավերին կարելի է ծանոթանալ ՄԱԶԾ-ի http://www.undp.am ինտերնետային կայքից կամ գնումների բաժնից՝ Պետրոս Ադամյան 14 հասցեում: Դիմել Գրիգոր Սխնոյանին՝ հեռ. 56 60 73 (ներքին) 126, ժամը 14:00-16:00-ը:

Փաստաթղթերի ներկայացման վերջնաժամկետը՝ օգոստոսի 13, ժամը 17:00:

UNDP

United Nations Development Programme

001-08-Grant

CALL FOR PROPOSALS

United Nations Development Programme and the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) announce a call for proposals on human rights education initiatives through the Assisting Communities Together (ACT) Project.

The corresponding package of documents can be obtained from Security Officers at UNDP Office, 14 Petros Adamyan Street, Yerevan, Armenia, or visiting http://www.undp.am website. Orientation information session will be held at UN House on August 5, 2008 at 11:00 AM. Please register by e-mail at mikayel.hovhannisyan@undp.org .

Applications in hard copies must be submitted to the UNDP Office, 14 Petros Adamyan Street, Yerevan; electronic versions may be submitted to the email address: marine.malkhasyan@undp.org, no later than August 12, 2008, 17:00 local time.

UNDP Armenia

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-08/42» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **պատճենահանման սարքերի պահեստամասերի ձեռքբերման նպատակով**: Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 700 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Վ. Յովհաննիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարությունը հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 10.00-ն:

Մասնագիտություն, որն անհրաժեշտ է ամենուր
ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ ՀԱՇՎԱՊԱՀՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Ավարտելով **եռամսյա դասընթացը** դուք կստանաք.

- հաշվապահությունը վարելու գիտելիքներ եւ կիրառական հմտություններ,
- հաշվապահական եւ հարկային հաշվառումը ինքնուրույն վարելու փորձ,
- մեկամսյա աշխատանքային պրակտիկա եւ առաջին աշխատանքի փորձ,
- աջակցություն աշխատանքի տեղավորման հարցում

Ավարտողներին տրվում է պետական նմուշի հավաստագիր:

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» կենտրոն

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԿԵՆՏՐՈՆ
Բաղրամյան 24դ,
ՀՀ Գիտությունների
Ակադեմիայի Գրադարան
6-րդ հարկ, 54-24-81

www.azg.am

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համար՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 29.07.2008, գինը՝ 100 դրամ, տպագրվում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում: Արշակունյաց 2: